

BILAG
9

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

*OM OPLEVEDE BARRIERER FOR KVALITET,
RELEVANS OG SAMMENHÆNG I DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER*

UDARBEJDET AF DAMVAD FOR UDVALG
FOR KVALITET OG RELEVANS I DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Udvalg for Kvalitet og Relevans
i de Videregående Uddannelser

BILAG 9

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

---

*OM OPLEVEDE BARRIERER FOR KVALITET,
RELEVANS OG SAMMENHÆNG I DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER*

UDARBEJDET AF **DAMVAD** FOR UDVALG
FOR KVALITET OG RELEVANS I DE
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

For information on obtaining additional copies, permission to reprint or translate this work, and all other correspondence, please contact:

DAMVAD

info@damvad.com
damvad.com

Copyright 2014

Indholdsfortegnelse

1	Indledning, sammenfatning og læsevejledning	6
1.1	Undersøgelsens sigte og hovedkonklusioner	6
1.2	Det metodiske udgangspunkt	6
1.2.1	Spørgeskemaundersøgelse blandt studieledere	6
1.2.2	Fokusgruppeinterview med ledere og studieledere	7
1.3	Læsevejledning	7
2	Organisering og tilfredshed blandt studieledere	10
2.1	Forskel i den interne organisering på uddannelsesinstitutionerne	10
2.2	Otte ud af ti studieledere er uddannet inden for samme fag	10
2.3	Studielederne på universiteterne udpeges til stillingen	10
2.4	De fleste studielederne oplever at have tilfredsstillende rammebetingelser	11
2.5	Stigende dokumentationskrav	12
2.6	Akkrediteringssystemet opleves både som positivt og negativt	13
2.7	Ledelsen og ministeriet udstikker i højere udstrækning rammerne	15
2.8	Studielederne på universiteterne oplever mindst frirum i forhold til rekruttering og udvikling af medarbejdere	15
3	Optag på og adgang til uddannelserne	17
3.1	Halvdelen mener, at de har tilpas brede rammer til at tilrettelægge optag	17
3.2	Stigende optag af studerende	18
3.3	Usikkerhed om, hvorvidt optagelsesprøver betaler sig	18
3.4	Delte meninger om de studerendes faglige niveau	19
3.5	Manglende informationssøgning er årsag til mismatch mellem ansøgere og uddannelser	20
3.6	Bekymring for at afskaffe retskravet	21
3.7	Delte meninger om professionsbachelorernes faglige forudsætninger for optag på kandidatuddannelser	22
4	Studiemotiverende rammer samt uddannelsernes sammensætning og sammenhæng	25
4.1	Fagligt, socialt og fysisk studiemiljø på uddannelserne	25
4.2	Blandet holdning til, om underviserne foretrækker at undervise på kandidatuddannelserne	26
4.3	Valgfagsudbud og specialiseringsretninger er overordnet set tilstrækkelige	26
4.4	Studielederne mener ikke selv, at de er restriktive i meritgivningen	26
4.5	Nationale studieordninger er med til at sikre ensartet kvalitet og relevans	27
4.6	Blandet tilfredshed med studieintensiteten på de videregående uddannelser	28
4.7	Uddannelserne er ikke tilrettelagt, så motiverede studerende kan gennemføre uddannelsen hurtigere	30
4.8	Undervisernes pædagogiske og didaktiske kompetencer påvirker i høj grad uddannelsens kvalitet	30

4.9	De studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse og aktive deltagelse i undervisningen	30
4.10	Underviserne skal kræve mere af de studerende	31
4.11	Blandet holdning til behov for klarere regler for de studerendes studieaktivitet	31
4.12	Studiefremdriftsreformen forventes at føre til øget administration	33
5	Karakterer, eksamensforløb og taxametersystem	35
5.1	7-trins karakterskalaen er god til at evaluere de studerendes præstation, men risikerer at sænke niveauet	35
5.2	De nuværende eksamensregler er fleksible og giver en effektiv test af de studerendes faglige niveau	36
5.3	Censorsystemet er med til at sikre kvalitet i uddannelserne	37
5.4	Nogle studerende består eksamen uden tilstrækkeligt niveau af hensyn til deres situation	37
5.5	Økonomiske rammer for de videregående uddannelser	39
5.6	Sammenhæng mellem taxametersystemet og ressourcetildeling til uddannelser	39
5.7	Underfinansierede uddannelser – ifølge fokusgruppemedlemmerne	40
5.8	Taxametersystemet giver incitament til kvalitetssænkning på universiteterne	41
6	De studerendes overgang til arbejdsmarkedet	42
6.1	De studerende er ikke tilstrækkeligt mobile, når de vælger uddannelse	42
6.2	Brugen af aftagerpaneler og dimittendundersøgelser er af betydning for fagsammensætning og indhold i uddannelserne	42
6.3	Praktikforløb på universitetsuddannelserne understøtter overgang til arbejdsmarkedet	43
6.4	Praktikforløb og praksiselementer sikrer uddannelsens praksisnærhed og relevans	43
6.5	Kandidatuddannelsens fokus som forberedelse til arbejdsmarkedet	43
7	Studie- og uddannelsesledernes anbefalinger og løsningsforslag	45
7.1	Tværgående forslag	45
7.2	Kunstneriske uddannelser	45
7.3	Maritime uddannelser	46
7.4	Erhvervsakademiuddannelser	47
7.5	Professionsbacheloruddannelser	49
7.6	Universitetsuddannelser (bachelor og kandidat)	51
8	Metode og dataindsamling	53
8.1	Spørgeskemaundersøgelse	53
8.2	Fokusgruppeinterview	54
9	Bilag 1: Spørgeskema til studieledere	56
10	Bilag 2: Interviewguide til fokusgruppeinterview	96

1 Indledning, sammenfatning og læsevejledning

1.1 Undersøgelsens sigte og hovedkonklusioner

DAMVAD har udarbejdet denne undersøgelse af oplevede barrierer for kvalitet, relevans og sammenhæng i de videregående uddannelser for Udvalget for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser (herefter Kvalitetsudvalget).

Kvalitetsudvalget skal komme med anbefalinger til, hvordan kvalitet, relevans og sammenhæng kan styrkes på de videregående uddannelser i to delrapporter i henholdsvis marts og oktober 2014. Udvalgsarbejdet afsluttes med en samlet afrapportering inden udgangen af 2014.

DAMVAD har fået til opdrag at foretage en spørgeskemaundersøgelse suppleret med fokusgruppeinterview for at få et samlet overblik over studie- og uddannelsesledernes perspektiver på kvalitet, relevans og sammenhæng i uddannelserne. Hensigten er at få mere viden om de oplevede barrierer samt at få afprøvet en række hypoteser om udfordringerne i de nuværende rammebetingelser. Undersøgelsen tager dermed udgangspunkt i udsagn fra studielederne, som er blevet bedt om at forholde sig til, hvordan de nuværende rammer påvirker deres muligheder for at tilrettelægge uddannelser af høj kvalitet.

Vi vil først give en kort redegørelse for det metodiske udgangspunkt. Derefter følger en kort læsevejledning og gennemgang af rapportens struktur.

1.2 Det metodiske udgangspunkt

Delanalysen bygger på såvel den kvantitative og kvalitative metode for dels at sikre repræsentativitet blandt de medvirkende studieledere, dels at opnå en mere dybdegående gennemgang af de admini-

strative og styringsmæssige udfordringer, studielederne oplever i det nuværende uddannelsessystem. Metodekapitel 8 indeholder en mere uddybende gennemgang af de metodiske til- og fravalg i delanalysen.

1.2.1 Spørgeskemaundersøgelse blandt studieledere

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt studieledere på videregående uddannelser i Danmark underlagt Uddannelses- og Forskningsministeriet. Spørgeskemaundersøgelsen har været målrettet det niveau, man på universiteter kender under titlen studieleder, men på de andre institutionstyper benævnes uddannelsesleder, studiechef eller uddannelseschef mv.

Fælles for alle på dette niveau er, at de har et fagligt ansvar for en bestemt uddannelse, hvorfor de bl.a. forestår tilrettelæggelse af undervisning og prøver/bedømmelser, der indgår i eksamen, i samarbejde med studienævnene.

I praksis kan en studieleder have ansvaret for flere uddannelser, men i denne delanalyse er de bedt om at tage udgangspunkt i én uddannelse, som vi rent metodisk har udvalgt på forhånd for at sikre en mere repræsentativ fordeling mellem eksempelvis bachelor- og kandidatuddannelser.

Der er opnået en svarprocent på 86 pct. svarende til 401 unikke besvarelser. Grundet den høje svarprocent har der ikke været behov for at vægte svarene i forhold til over-/underrepræsentativitet, hvilket vores bortfaldsanalyse i metodekapitel 8 bekræfter.

Metodisk forbehold i forhold til antal besvarelser

Antallet af besvarelser varierer en del på tværs af uddannelsesstyper, hvilket alene afspejler struktur og organisering på uddannelsesinstitutionen – og ikke skævt bortfald (under-/overrepræsentativitet)

blandt nogle studieledergrupper. Der findes således kun få studieledere på de kunstneriske og maritime uddannelser, hvorfor antallet af besvarelser fra disse to uddannelsesstyper er betydeligt lavere end antallet af besvarelser fra fx studieledere på universitetsbacheloruddannelserne.

Fordelingen af besvarelser på de enkelte uddannelsesstyper ses i Tabel 1.1:

TABEL 1.1
Fordeling af besvarelser for hver uddannelsesstype

Uddannelsesstype	Antal besvarelser (N)
Kunstneriske uddannelser	5
Maritime uddannelser	6
Professionsbacheloruddannelser	121
Universitetsbacheloruddannelser	106
Kandidatuddannelser	94
Erhvervsakademiuddannelser	69
I alt	401

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt studieledere, januar 2014, DAMVAD

Som tabellen viser, vil de kommende resultater fra spørgeskemaundersøgelsen basere sig på kun henholdsvis fem og seks studielederes besvarelser fra de kunstneriske og maritime uddannelser. Når vi i de kommende tabeller angiver og kommenterer på svarprocenter for disse to uddannelsesstyper, bør disse således tages med forbehold. Svarprocenterne er følsomme over for enkeltpersoners besvarelser og vil derfor i flere tilfælde variere mere end svarprocenterne blandt de øvrige uddannelsesstyper.

I to tabeller i rapporten, hvor ikke alle studieledere fra de maritime og kunstneriske uddannelser har valgt at besvare spørgsmålene, har vi valgt at fjerne

svarprocenterne, både af hensyn til anonymitet, og fordi svarprocenterne således kun baserer sig på få besvarelser og dermed bliver meget følsomme.

1.2.2 Fokusgruppeinterview med ledere og studieledere

I forlængelse af spørgeskemaundersøgelsen er der gennemført i alt fem fokusgruppeinterview med deltagere fra alle de videregående uddannelser. Fokusgruppeinterviewene er gennemført med en større bredde blandt deltagerne, hvad angår deres strategiske ansvar, da det har været Kvalitetsudvalgets ønske at inddrage andre ledelsesniveauer, fx studierektor, prorektor, dekan, prodekan, uddannelsesdirektør mv. i den kvalitative del.

Fokusgruppeinterviewene er gennemført i uge 6-7 i 2014, og der deltog i alt 20 personer fordelt på alle uddannelsesstyper:

- To fokusgrupper med repræsentanter fra universitetsuddannelserne med henholdsvis to og tre deltagere
- En fokusgruppe med repræsentanter for professionsbacheloruddannelserne med fire deltagere
- En fokusgruppe med repræsentanter for erhvervsakademiuddannelserne med fem deltagere
- En fokusgruppe med repræsentanter for de maritime og kunstneriske uddannelser med seks deltagere

1.3 Læsevejledning

Den resterende del af rapporten er overordnet set opdelt efter de temaer, der har været styrende for både spørgeskemaundersøgelsen og de gennemførte fokusgruppeinterview. Kapitelstrukturen er derfor som følger:

- Kapitel 2: De medvirkende studieledere – organisering og tilfredshed
- Kapitel 3: Optag på og adgang til uddannelserne
- Kapitel 4: Studiemotiverende rammer samt uddannelsernes sammensætning og sammenhæng
- Kapitel 5: Karakterer, eksamensforløb og taxametersystem
- Kapitel 6: De studerendes overgang til arbejdsmarkedet
- Kapitel 7: Studieledernes anbefalinger

I kapitel 2 beskriver vi de medvirkende studieledere, hvad angår bl.a. deres faglige baggrund, anciennitet som studieledere og organisering omkring studielederen på de respektive uddannelsesinstitutioner.

Kapitel 3 beskriver studieledernes holdning til de nuværende optagelses- og adgangskrav på uddannelserne, mens kapitel 4 beskriver holdningen til forhold såsom studiemiljø, valgfagsudbud, brugen af merit og studieintensiteten blandt de studerende.

Kapitel 5 opsummerer studieledernes vurdering af den nuværende karakterskala, eksamensregler, censorordning og sammenhæng mellem taxametersystem og ressourcetildeling.

Kapitel 6 beskriver kort temaer såsom de studerendes studievalg og mobilitet, brugen af praktik og studieophold samt aftagerpaneler og dimittendundersøgelser, mens kapitel 7 indeholder en opsamling på de løsningsforslag og behov for ændringer af det nuværende regelværk, som studielederne i både spørgeskema og fokusgrupper har givet udtryk for.

Endelig er metodekapitel 8 en mere detaljeret gennemgang af delanalysens metode og dataindsamling.

Omtale af målgruppen studieledere

Alle kapitler bygger på viden og resultater fra både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppeinterviewene. Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen omtales som *studieledernes* besvarelser, mens resultater fra fokusgruppeinterviewene omtales som *fokusgruppedeltagernes* besvarelser. Denne sondring er nødvendig for at tydeliggøre, hvornår besvarelserne bygger på henholdsvis 401 spørgeskemabesvarelser over for de 20 medvirkende fokusgruppedeltageres besvarelser.

Samtidig har vi af hensyn til en ensretning og læsevenlighed valgt kun at omtale vores respondenter i spørgeskemaundersøgelsen som studieledere fremadrettet i rapporten, selvom deres titel, som tidligere nævnt, varierer på tværs af uddannelsesinstitutioner og uddannelsestyper.

Læsevejledning tabelopsætning

En overvejende del af spørgeskemaet til studielederne har bestået af en række udsagn, som studielederne er blevet bedt om at forholde sig til på en skala gående fra: "enig", "overvejende enig", "hverken eller", "overvejende uenig" eller "uenig". Hele spørgeskemaet er vedlagt som bilag i kapitel 9.

For at kunne fremstille disse tabeller på en let og overskuelig måde, der samtidig giver et overblik over svarfordelingen på tværs af de fem uddannelsestyper, har vi valgt kun at afrapportere procentfordelingen for svarene: "enig" og "overvejende enig". Tabel 1.2 nedenfor er indsat som et eksempel på opsætningen af denne type tabeller:

- I kolonnerne fremgår de fem uddannelsestyper, mens den sidste kolonne "i alt" er det procentvise gennemsnit blandt studielederne på tværs af alle uddannelsestyper, der er enige eller overvejende enige i udsagnet. Hver række repræsenterer et af de udsagn, studielederne har fået i dette spørgsmål.

- Svarprocenterne i hver celle angiver således den procentvise andel af fx studieledere fra de maritime uddannelser, der er enige/overvejende enige i udsagnet; ”En passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid (37 timer om ugen) med studiet i løbet af semestret”.
- Hvis ingen af de medvirkende studieledere har været enig/overvejende enig i udsagnet, fremgår der et 0, mens vi har valgt at sætte en streg (-), i de tilfælde, hvor fx kandidatstudielederne ikke er blevet bedt om at forholde sig til det respektive spørgsmål. I to tabeller indikerer en streg ligeledes, at antallet af besvarelser blandt de maritime og kunstneriske studieledere har været under henholdsvis fem og seks besvarelser (det fulde antal besvarelser), hvorfor vi har valgt at anonymisere besvarelsen – som også beskrevet i afsnit 1.2.1 ovenfor.
- Endelig angiver den nederste række i tabellen det totale antal af besvarelser (N) for hver uddannelsestype.

TABEL 1.2
EKSEMPEL, opsætning af tabeller

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
En passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid (37 timer om ugen) med studiet i løbet af semestret	80	100	88	76	77	84	82
Der er i dag en passende studieintensitet på uddannelsen	80	100	64	44	63	58	58
Uddannelsen er tilrettelagt, så meget motiverede studerende har mulighed for at gennemføre uddannelsen hurtigere end den normerede studietid	0	0	4	25	34	0	16
Undervisningen skal tilrettelægges, så der i løbet af semestret stilles fortløbende krav til de studerendes aktive deltagelse med passende feedbackmekanismer (fx øvelser, test og studenteroplæg)	100	83	93	84	80	96	88
Undervisernes pædagogiske og didaktiske kvalifikationer påvirker i høj grad uddannelsens kvalitet	100	100	100	98	97	99	99
Obligatoriske praktikforløb er en væsentlig forudsætning for at sikre uddannelsens praksisnærhed og relevans	-	-	95	-	-	97	96
Obligatoriske praksiselementer (fx casebaseret undervisning og virksomhedsprojekter) er en væsentlig forudsætning for at sikre uddannelsens praksisnærhed og relevans	-	-	92	-	-	97	94
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

2 Organisering og tilfredshed blandt studieledere

I dette kapitel beskriver vi studieledernes baggrund og de organisatoriske rammer omkring dem.

Samtidig er der i kapitlet fokus på studieledernes arbejdsbyrde og dokumentationskravet til kvalitetssikring mv.

Endelig gennemgår vi studieledernes muligheder og holdning til rammerne for deres arbejde, som den påvirkes af ministerier og øvre ledelseslag. Her er der særligt fokus på dokumentationskravet til akkreditering samt studielederne ved universitetsuddannelsernes råderet over personaleressourcer.

2.1 Forskel i den interne organisering på uddannelsesinstitutionerne

---

Der er markante forskelle i organiseringen omkring studielederen fra uddannelsestype til uddannelsestype og mellem de forskellige uddannelsesinstitutioner inden for samme uddannelsestype. Forskelle som blandt andet kan tilskrives størrelsen på den enkelte institution. Det er samtidig også vigtigt at holde sig for øje, at studielederne på de videregående uddannelser har forskellige rammebetingelser. Alle disse forskelle har betydning for studieledernes besvarelser.

2.2 Otte ud af ti studieledere er uddannet inden for samme fag

---

Kønsfordelingen blandt studielederne er meget lige, knap halvdelen er kvinder og lidt over halvdelen er mænd. Gennemsnitligt er otte ud af ti uddannet inden for det samme fagområde, som de er studieleder for. Studielederne på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne ligger en smule under dette gennemsnit, mens studielederne fra de kunstneriske uddannelser alle er uddannet inden for samme fag.

2.3 Studielederne på universiteterne udpeges til stillingen

Ancienniteten blandt studielederne varierer. På tværs af uddannelsestyperne har omkring hver fjerde været studieleder i mindre end ét år og op til fire år, jf. tabel 2.1. Lidt under halvdelen har været studieledere i mellem 5 og 14 år, mens de resterende har været studieledere i 15 år eller derover.

85 pct. af studielederne har været ansat på deres nuværende uddannelsesinstitution, inden de blev studieledere. Cirka hver fjerde har været ansat 9-14 år, før de blev studieledere. Studielederne på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne skiller sig ud fra de andre uddannelsestyper, da henholdsvis 36 og 19 pct. ikke har været ansat på uddannelsesinstitutionen, inden deres ansættelse som studieleder.

Mellem 52 og 70 pct. af studielederne på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne samt de kunstneriske- og maritime uddannelser har selv søgt stillingen som studieleder, mens 80 pct. af studielederne på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne er blevet udpeget til stillingen. Uddybende kommentarer fra spørgeskemaundersøgelsen tyder på, at rekrutteringen af studieledere på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne ofte foregår som en "rotationsordning" blandt personalet. Valget af studieleder sker oftest ved fredsvalg, da stillingen betegnes som en administrativ tung post.

2.4 De fleste studielederne oplever at have tilfredsstillende rammebetingelser

Generelt mener mere end halvdelen af studielederne på tværs af uddannelsestyper, at de samlet set har tilfredsstillende rammebetingelser og indflydelse til at skabe en uddannelse med høj kvalitet og relevans, jf. tabel 2.2. Studielederne fra de maritime uddannelser er mest enige i, at de har tilfredsstillende rammebetingelser og indflydelse. Omvendt er det studielederne på universitetsbacheloruddannelserne, som er mindst tilfredse med rammebetingelserne. Lige under halvdelen af disse er tilfredse med deres rammebetingelser og mulighed for indflydelse.

Tilfredsheden med studielederjobbet som helhed er højest blandt studielederne på de maritime uddannelser og erhvervsakademiuddannelserne (83 pct. for begge grupper). Studielederne på universitets-

TABEL 2.1
Studieledernes anciennitet i procent.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Jeg har ikke været ansat på uddannelsesinstitutionen inden, jeg blev ansat som studie-/uddannelsesleder	0	0	36	1	2	19	15
Mindre end ét år	0	17	4	4	4	6	4
1-4 år	20	33	20	13	15	33	19
5-8 år	20	17	11	21	28	12	18
9-14 år	20	0	18	31	26	22	24
15-20 år	20	17	7	16	14	7	11
Mere end 20 år	20	17	5	13	12	1	8
Husker ikke	0	0	0	1	0	0	0
Samlet pct.	100	100	100	100	100	100	100
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

bacheloruddannelserne er dem, som er mindst tilfredse. Her er 67 pct. tilfredse eller meget tilfredse med deres job som studieleder, jf. tabel 2.2.

2.5 Stigende dokumentationskrav

87 pct. af studielederne på tværs af uddannelsesstyper er enige om, at det er blevet mere administrativt og tidsmæssigt krævende at være studieleder, jf. tabel 2.2. Studieledere på de kunstneriske og maritime uddannelser adskiller sig ved, at de alle mener, at det er blevet mere krævende administrativt. En del af forklaringen er, at disse uddannelser tidligere har ligget i andre ministerier, hvor der ikke var de samme krav til dokumentation.

Mens arbejdet som studieleder opleves som mere administrativt og tidsmæssigt krævende, så er det kun omkring halvdelen af studielederne, der oplever, at det er blevet fagligt mere krævende at være studieleder. Ligeledes er det omkring halvdelen af studielederne, der oplever, at pædagogiske og didaktiske overvejelser i større udstrækning indgår i arbejdet.

Samlet set oplever en stor del af studielederne, at deres arbejde omfatter et øget antal administrative opgaver og i mindre grad praktisk og faglig styring af uddannelsen.

TABEL 2.2

Studie- og uddannelsesledere – jobbet som studie- eller uddannelsesleder. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Det er med tiden blevet mere krævende <u>fagligt</u> at være studieleder	60	50	54	42	41	35	45
Det er med tiden blevet mere krævende <u>tidsmæssigt</u> at være studieleder	100	83	88	86	89	83	87
Det er med tiden blevet mere krævende <u>administrativt</u> at være studieleder	100	100	88	87	87	83	87
Min ledelse udstikker i højere udstrækning end tidligere rammerne for mit arbejde som studie-/uddannelsesleder	60	50	67	56	60	32	56
Ministeriet udstikker i højere udstrækning end tidligere rammerne for mit arbejde som studie-/uddannelsesleder	60	67	65	68	80	54	67
Pædagogiske og didaktiske overvejelser indgår i stadig større udstrækning i mit arbejde som studie-/uddannelsesleder	60	50	55	58	51	55	55
Jeg har samlet set tilfredsstillende rammebetingelser og indflydelse til at skabe en uddannelse med høj kvalitet og relevans	60	83	57	49	62	70	59
Hvor tilfreds er du med dit job som studie- og uddannelsesleder som helhed, alt taget i betragtning?	80	83	79	67	74	83	76
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

Note: Det sidste spørgsmål i matricen angiver pct.-andel, som er *meget tilfreds* eller *tilfreds* med deres job som studieleder.

Vores fokusgruppedeltagere genkender tendensen til, at arbejdsbyrden som studieleder er blevet mere krævende med tiden. De peger særligt på SU- og studiefremdriftsreformen, akkreditering, udviklingskontrakter, hørings svar og fornyelse af uddannelsesbekendtgørelser som aktiviteter, der har skabt større arbejdsbyrder. Det stigende antal opgaver koblet med, at man ikke ansætter mere administrativt personale, fører til, at studielederne har fået flere administrative opgaver. Samtidig fremhæver flere fokusgruppedeltagere, at de administrative opgaver er blevet mere komplekse, hvilket gør det sværere for det nuværende administrative personale at løfte dem alene. Der er generelt et ønske blandt fokusgruppedeltagerne om, at man fjerner hele eller dele af dokumentationskravet, samt at man minimerer detaljeringsgraden af den eksisterende dokumentation. Som en fokusgruppedeltager beskriver det, ønsker man at *"genvinde tilliden til sektoren"*.

Når det kommer til studielederne på erhvervsakademisk- og professionsbacheloruddannelserne er håndteringen af de nye ansættelsesvilkår som konsekvens af OK13 en særskilt udfordring. Studielederne har fået mere ansvar og flere opgaver, da de skal være mere i dialog med medarbejderne omkring time- og opgavefordeling. Flere af fokusgruppedeltagerne påpeger, at der ikke er afsat midler af til denne nye personaleledelse, og at det tager tid fra uddannelsesudviklingen.

Generelt er der ikke en forventning om, at arbejdsbyrden bliver mindre i de kommende år, selvom flere af opgaverne bliver mere "rutine". Flere fokusgruppedeltagere udtrykker bekymring for, at studieledernes arbejde i stadig stigende grad rykker fra udviklingsopgaver til administrative driftsopgaver. Særligt studielederne på universiteterne forventer, at den administrative arbejdsbyrde vil øges med den nye studiefremdriftsreform.

2.6 Akkrediteringssystemet opleves både som positivt og negativt

---

En af de opgaver, som administrativt fylder meget i studieledernes opgaveportefølje, er akkreditering. Studielederne er blevet bedt om at forholde sig til det nuværende akkrediteringssystem, i forhold til om det har haft en positiv betydning for kvalitet i uddannelserne. Der er relativ stor uenighed blandt studielederne, når man ser på tværs af uddannelserne, jf. tabel 4.13.

I gennemsnit er 34 pct. af studielederne på de kunstneriske uddannelser samt universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne enige i, at akkrediteringssystemet har haft en positiv betydning for kvaliteten, mens det tilsvarende er omkring 60 pct. af studielederne på professionsbachelor- og erhvervsakademiskuddannelserne. Endelig er 83 pct. af studielederne på de maritime uddannelser af denne holdning.

Blandt fokusgruppedeltagerne finder man en tilsvarende holdning til akkrediteringssystemet. Flere fremhæver, at akkreditering har sat fokus på kvalitetsudfordringer og kvalitetssikring generelt, hvilket har styrket kvaliteten af uddannelserne. Eksempelvis bidrog første akkrediteringsrunde til at bevidstgøre studielederne om eventuelle udfordringer ved deres pædagogiske og faglige praksis. Samtidig mener flere af deltagerne, at nytteværdien af akkrediteringerne er faldende, da man i højere grad nu opbygger ressourcetunge, automatiske systemer til kvalitetssikring. Samtidig forsøger man flere steder at skærme undervisere fra kvalitetssikringsopgaverne, hvilket betyder, at de erfaringer man får fra evalueringerne i mindre grad bruges af underviserkollegiet. En fokusgruppedeltager beskriver det således:

”Man får noget ud af evaluering og akkreditering til at starte med, men med tiden bliver det automatiseret og kontrol. Institutionsakkreditering skulle gøre det nemmere, men man har egentlig bare internaliseret detaljestyringen i vores egne organisationer.”

(Fokusgruppetager, universitet)

Selvom man har indført institutionsakkreditering, er detaljeringsgraden fortsat høj. En anden fokusgruppetager kritiserer i forlængelse heraf skriftligheden i kvalitetssikringen:

”Vi har opbygget et system, hvor ting ikke findes, hvis de ikke er skrevet ned. Dokumentationskravet er steget. Vi skal have politikker på alt.”

(Fokusgruppetager, universitet)

Ovenstående kritiske tilgange til institutionsakkrediteringen findes særligt hos fokusgruppetagerne fra universitetsuddannelserne, hvilket også afspejler sig i tabel 2.3, hvor universiteterne er de mindst positive over for den nye akkrediteringsmodel.

TABEL 2.3

Indhold i de videregående uddannelser – akkreditering. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Akkrediteringssystemet har haft en positiv betydning for kvaliteten af uddannelsen	40	83	60	27	36	61	46
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

2.7 Ledelsen og ministeriet udstikker i højere udstrækning rammerne

Mere end halvdelen af studielederne oplever, at ledelsen i højere grad udstikker rammerne for deres arbejde. I fokusgrupperne blev det fremhævet, at dette ikke nødvendigvis opleves som en negativ tendens, da flere – særligt de unge – studieledere efterspørger flere retningslinjer for deres arbejde. Studielederne på erhvervsakademiuddannelserne adskiller sig ved, at kun 32 pct. angiver, at ledelsen i højere udstrækning end tidligere udstikker rammerne for deres arbejde. Det fremgik også af fokusgruppen med deltagere fra erhvervsakademiuddannelserne, at flere studieledere faktisk efterlyser flere retningslinjer fra ledelsen, fx i forhold til hvordan man skal arbejde med professions- og udviklingsbaseret.

Flere fokusgruppemedtagere på tværs af de fem uddannelsesstyper fremhævede, at der er stor sam-

menhæng mellem stigende krav fra ledelsen og stigende krav fra Uddannelses- og Forskningsministeriet. Ser vi på spørgsmålet om, hvorvidt ministeriet i højere grad end tidligere udstikker rammerne for studieledernes arbejde, er 67 pct. af alle studielederne enige eller overvejende enige i dette, jf. tabel 2.2. Igen er det studielederne på erhvervsakademiuddannelser, der adskiller sig, idet det her kun er 54 pct., der er enige i, at ministeriet i højere udstrækning end tidligere udstikker rammerne for deres arbejde. Blandt studielederne på kandidatuddannelserne er der 80 pct., som mener ministeriet i højere grad udstikker rammerne.

2.8 Studielederne på universiteterne oplever mindst frirum i forhold til rekruttering og udvikling af medarbejdere

Over 80 pct. af studielederne på tværs af uddannelsesstyper, med undtagelse af de kunstneriske uddannelser, mener, at de har gode muligheder for at tilrettelægge uddannelsen. Det gælder blot 40 pct.

TABEL 2.4

Studie- og uddannelsesledere – organisering omkring studielederen. Procentandel enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Jeg har gode muligheder for at påvirke tilrettelæggelsen af uddannelsen	40	83	83	85	84	90	85
Jeg har tilstrækkeligt ledelsesmæssigt frirum til at sende undervisere på videreuddannelse med henblik på at opkvalificere deres pædagogiske og didaktiske kvalifikationer	40	83	63	22	22	70	44
Jeg har tilstrækkelig indflydelse på, hvilke undervisere der rekrutteres og ansættes på uddannelsen	60	83	93	46	41	97	69
Ledelsen lægger tilstrækkelig vægt på gode undervisningskompetencer ved ansættelser og forfremmelser og belønner den særligt gode undervisning	40	83	56	40	33	68	49
Jeg har tilstrækkeligt ledelsesmæssigt frirum til at kunne belønne de gode undervisere på uddannelsen	20	33	41	7	10	33	23
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

af studielederne fra de kunstneriske uddannelser, jf. tabel 2.4. Frirummet til at sende undervisere på videreuddannelse for at opkvalificere pædagogiske og didaktiske kompetencer er lavest hos studielederne på universitetsbachelor- og –kandidatuddannelserne. Dette billede går igen, når man ser på studieledernes oplevelse af mulighederne for at have indflydelse på, hvilke undervisere, der rekrutteres og ansættes på uddannelsen, jf. tabel 2.4.

Til udsagnet om, hvorvidt ledelsen lægger vægt på den gode undervisning og belønner den særligt gode undervisning, er 33 pct. af studielederne på kandidatuddannelserne enige eller overvejende enige i dette. Det samme gælder 68 pct. af studielederne på erhvervsakademiuddannelserne, 40 pct. på professionsbacheloruddannelserne og 7 pct. af studielederne på universitetsbacheloruddannelserne jf. tabel 2.4.

3 Optag på og adgang til uddannelserne

I dette kapitel beskriver vi studieledernes holdning til de nuværende optagelses- og adgangskrav på uddannelserne, herunder deres holdning til specifikke optagelsesmetoder og adgangskrav til uddannelserne. Vi sætter endvidere særsomt fokus på holdningen til retskravet og professionsbachelorernes mulighed for at videreudanne sig på kandidatuddannelser.

3.1 Halvdelen mener, at de har tilpas brede rammer til at tilrettelægge optag

Omkring halvdelen af studielederne på professionsbachelor- og universitetsbacheloruddannelserne er enige eller overvejende enige i, at de har tilpas brede rammer til at tilrettelægge optag og adgang på

deres uddannelse, jf. tabel 3.1. På erhvervsakademiuuddannelserne er andelen en smule højere, da 71 pct. er enige eller overvejende enige i dette. Fokusgruppedeltagerne fra universitetsuddannelserne udtrykker dog frustration over, at det tager for lang tid at ændre de specifikke adgangskriterier, herunder specifikke karakterkrav til fag, selvom man dog har en forståelse for, at de kommende studerende skal have tid til at tilpasse deres gymnasiale uddannelse i forhold til optag på en universitetsuddannelse.

På professionsbachelor- og erhvervsakademiuuddannelserne mener knap 40 pct. af studielederne, at de studerendes karaktergennemsnit er et godt udtryk for deres motivation og evne til at gennem-

TABEL 3.1

Optag på og adgang til den videregående uddannelse. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Erhvervsakademium	I alt
Der er i dag tilpas brede rammer for at tilrettelægge optag og adgang hensigtsmæssigt på uddannelsen	45	58	71	56
De specifikke adgangskrav, vi fastsætter på uddannelsen, er relevante og tidssvarende i forhold til at sikre de bedst kvalificerede ansøgere til uddannelsen	65	61	62	63
De studerendes karaktergennemsnit er et godt udtryk for deres motivation og evne til at kunne gennemføre uddannelsen	39	53	38	44
1,08-ordningen medfører, at de mest kvalificerede ansøgere bliver optaget	10	7	6	8
En større brug af adgangs- og optagelsesprøver på uddannelsen vil skabe et bedre match mellem uddannelsen og ansøger	52	47	58	52
Obligatoriske optagelsessamtaler i forbindelse med optag på uddannelsen vil sikre/sikrer, at de mest kvalificerede studerende optages på uddannelsen	69	42	71	60
Der optages generelt for mange studerende på uddannelsen	13	27	10	18
Reglerne for optag af studerende med en adgangsgivende eksamen fra udlandet sikrer en tilstrækkelig høj kvalitet af ansøgere	32	31	32	32
De studerendes adgangsforudsætninger/indgangsniveau, når de påbegynder uddannelsen, er generelt betragtet bedre i dag end for ti år siden	31	9	14	19
Der er i dag større afstand mellem den dygtigste og den svageste studerende på uddannelsen i forhold til for ti år siden	45	54	55	51
N	121	106	69	

Kilde: DAMVAD 2014

føre uddannelsen, hvilket er lavere end blandt studieledere på universitetsbacheloruddannelserne (53 pct.). En studieleder udtrykker det således:

”De studerende kommer ind på deres karaktergennemsnit, som ikke nødvendigvis er et udtryk for, hvor gode de er til de studierelevante fag”.

(Åben besvarelse, studieleder)

En anden studieleder påpeger, at studerende (efter disses eget udsagn):

”... med meget højt snit søger ind på en uddannelse med meget høje krav primært for at ”udnytte” deres høje snit snarere end at vælge den uddannelse, de har lyst til. For at komme ind på en uddannelse med meget høje adgangskrav, vælger de studerende i gymnasiet fag, som de kan få en topkarakter i, men som er irrelevante for deres uddannelsesvalg”.

(Åben besvarelse, studieleder)

I relation til karaktergennemsnittet er alene otte pct. af studielederne på tværs af uddannelsesstyper enige eller overvejende enige i, at 1,08-ordningen medfører, at de mest kvalificerede ansøgere bliver optaget, jf. tabel 3.1.

3.2 Stigende optag af studerende

Over halvdelen af studielederne svarer bekræftende til, at der har været et øget optag på deres uddannelse over de seneste fem år. Knap hver fjerde har haft det samme optag hvert år. De kunstneriske uddannelser adskiller sig ved, at næsten halvdelen svarer, at der ikke har været et øget optag de seneste fem år. Dette skyldes primært, at de kunstneriske uddannelser har et fast antal uddannelsespladser. På tværs af uddannelsesstyper svarer kun syv pct., at de ikke har haft et øget optag.

Generelt oplever studielederne ikke, at der optages for mange studerende på uddannelserne. Her adskiller studielederne af universitetsbacheloruddannelserne sig mest, idet 27 pct. mener, at der generelt optages for mange studerende på uddannelsen, jf. tabel 3.1.

3.3 Usikkerhed om, hvorvidt optagelsesprøver betaler sig

Over halvdelen af studielederne på tværs af uddannelsesstyper mener, at obligatoriske adgangsgang- og optagelsesprøver vil kunne skabe et bedre match mellem ansøger og uddannelse, jf. tabel 3.1. Lige omkring 70 pct. af studielederne på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne er endvidere enige/overvejende enige i, at obligatoriske optagelsessamtaler i forbindelse med optag på uddannelsen vil sikre/sikrer, at de mest kvalificerede studerende optages på uddannelsen. Det gælder kun 42 pct. af studielederne på universitetsbacheloruddannelserne. I de åbne besvarelser nævnes optagelsessamtaler som en måde at komme det manglende fagligt niveau eller manglende modenhed til livs på. Det nævnes ligeledes af flere, at optagelsessamtalerne heller ikke er uden problemer, da uddannelsesinstitutioner med stort optag ikke har ressourcerne til at implementere sådanne tiltag:

”Motiverende samtaler og ansøgninger kunne være med til at samstemme forventninger, men det er utroligt ressourcekrævende, i forhold til at resultatet er ukendt. Ydermere kan samtaler have den ulempe, at studenterbestanden ensrettes. Vi vægter meget højt at have diversitet i sammensætningen af studerende”.

(Åben besvarelse, studieleder)

Selvom en del studieledere ønsker øget brug af optagelsesprøver, er der en række forbehold blandt fo-

kusgruppedeltagerne. Blandt fokusgruppedeltagerne fra universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne udtrykker man bekymring for, at et øget brug af samtaler og prøver vil underminere eksaminerne på ungdomsuddannelserne. Der er samtidig en generel bekymring for, hvorvidt prøverne kan betale sig, da de er tidskrævende og medfører øget administration.

Fokusgruppen med deltagere fra professionsbacheloruddannelserne nikker genkendende til denne bekymring, dog fra en anden vinkel. Her benytter man i højere grad motiverede ansøgninger og – særligt for den nye læreruddannelse – optagelsessamtaler. Her overvejer man, hvorvidt kravet om optagelsessamtaler skræmmer egnede studerende væk. Som en fokusgruppedeltager med tilknytning til læreruddannelsen beskriver det:

”Der har været mange ansøgere til læreruddannelsen, der var inviteret til samtaler, men som ikke kom. Det kan være, fordi de ikke tør komme til samtalerne. Der kan også være andre barrierer, eksempelvis kulturelle.”

(Fokusgruppedeltager, professionshøjskole)

Blandt fokusgruppedeltagerne fra professionsbacheloruddannelserne tilkendegiver man på denne baggrund, at man bør overveje at bruge mere kvote 2 med motiverede ansøgninger, men ikke nødvendigvis flere optagelsessamtaler, da de både er resourcekrævende og kan skræmme egnede ansøgere væk.

Blandt fokusgruppedeltagerne fra erhvervsakademiuuddannelserne er holdningen en anden. Her ønsker man øget brug af en lang række af alternative optagelsesmetoder, såsom samtaler, prøver og motiverede ansøgninger. Man er dog opmærksom på, at det vil give mere administration.

3.4 Delte meninger om de studerendes faglige niveau

Der er delte meninger blandt studielederne om, hvorvidt de studerendes adgangsforudsætninger og deres faglige indgangsniveau generelt betragtet er bedre i dag end for ti år siden, jf. tabel 3.1. 20 pct. af studielederne er enige i, at de studerendes indgangsniveau, når de begynder på en uddannelse, generelt betragtet er bedre i dag end for ti år siden. Omvendt er 36 pct. overvejende uenige/uenige i dette. Studielederne på professionsbacheloruddannelser mener i højere grad end studielederne på erhvervsakademi- og universitetsbacheloruddannelserne, at de studerende har bedre forudsætninger i dag end for ti år siden.

På tværs af de tre uddannelsestyper er cirka halvdelen dog enige i, at der er større afstand mellem den dygtigste og svageste studerende i forhold til for ti år siden, jf. tabel 3.1.

I fokusgruppeinterviewene er der en generel tendens til at fremhæve, at der er problemer med at holde det faglige niveau oppe:

”...er man jo ikke længere eliteuddannelser, når man optager en fjerdedel af en årgang”.

(Fokusgruppedeltager, universitet)

Flere fokusgruppedeltagere fra universitetsuddannelserne peger på, at dette er et vilkår, når man optager så mange på de lange videregående uddannelser.

Blandt fokusgruppedeltagerne fra universitetsuddannelserne vurderes det, at problemet i høj grad skyldes kvaliteten af undervisningen på de gymnasiale uddannelser, samt at gymnasierne ikke forbereder de studerende nok til at starte på en universi-

tetsuddannelse. Samtidig udtrykker flere fokusgruppedeltagere fra universitetsuddannelserne dog også, at opgaven også er deres, og at de bør sikre sig at oplære de studerende i de selvstændige studieteknikker, der hører sig til universitetsstudierne.

3.5 Manglende informationssøgning er årsag til mismatch mellem ansøgere og uddannelser

I tabel 3.2 ses, hvilke barrierer studielederne på tværs af uddannelsesstyper mener, står i vejen for at skabe et bedre match mellem ansøger og uddannelse. Omkring halvdelen mener, at ansøgerne ikke selv har opsøgt tilstrækkelig information om uddannelsens indhold inden studiestart. Cirka hver fjerde mener, at ansøgerne mangler information om uddannelsens konkrete indhold, og at der ikke er til-

strækkeligt samarbejde med ungdomsuddannelserne omkring brobygning. Omkring hver femte angiver, at ansøgerne mangler information om uddannelsernes formål og beskæftigelse, at der er for få, der benytter brobygningstilbud, samt at uddannelserne ikke benytter tilstrækkeligt forskelligartede optagelsesformer. Blot 11 pct. af studielederne på tværs af uddannelsesstyper mener, at uddannelsesmulighederne i Danmark ikke er klart og overskueligt fremstillet på ug.dk.

To temaer går igen i de åbne besvarelser i forhold til at sikre et bedre match mellem ansøger og uddannelse og de studerendes faglige niveau: **Manglende fagligt niveau og manglende modenhed.** Den manglende faglighed kommer til udtryk ved, at den studerende ikke er fagligt dygtig nok, når vedkommende kommer fra en ungdomsuddannelse, hvilket bliver påpeget i flere besvarelser. Som en af studielederne udtrykker det:

TABEL 3.2

Optag og adgang - hvad oplever du som de væsentligste barrierer for at skabe et bedre match mellem ansøgere og din uddannelse? Procent.

	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Erhvervsakademiet	I alt
Uddannelsesmulighederne i Danmark er ikke klart og overskueligt fremstillet på uddannelsesguiden ug.dk	10	9	17	11
Ansøgerne mangler information om uddannelsens konkrete indhold	21	26	33	26
Ansøgerne mangler information om uddannelsens formål og beskæftigelsesmuligheder	13	12	30	17
Ansøgerne har ikke selv opsøgt tilstrækkelig information om uddannelsens indhold inden studiestart	42	42	61	46
Der er for få ansøgere, der benytter sig af brobygningstilbud såsom studiepraktik for at prøve uddannelsen af	21	11	29	20
Der er ikke et tilstrækkeligt samarbejde med ungdomsuddannelserne med henblik på brobygning	20	21	26	22
Vi benytter ikke tilstrækkeligt forskelligartede optagelsesformer på uddannelsen	23	15	19	19
Vi benytter ikke optagelsessamtaler i vurderingen af ansøgernes motivation på uddannelsen	36	22	36	31
Jeg oplever ikke nogen barrierer i forhold til at skabe et bedre match mellem ansøger og uddannelsen	19	23	14	19
N	121	106	69	

Kilde: DAMVAD 2014

"En gruppe ansøgere har ikke studiekompetence, det vil sige, de har svært ved at navigere selvstændigt, struktureret og prioritere den nødvendige tid til at tilegne sig de faglige og personlige kompetencer, som uddannelsen kræver".

(Åben besvarelse, studieleder)

Modenheden ved uddannelsens start påpeges af flere studieledere, og problemet kommer til udtryk på følgende vis:

"Vi oplever, at de meget unge, der lige er flyttet hjem fra forældrene, nemmere oplever at stå over for så store udfordringer, at de giver op".

Slutteligt fremhæves to yderligere pointer fra enkelte af de åbne besvarelser; en om **for mange beslægtede uddannelser i Danmark**, og en anden om **problemer vedrørende internationale studerende**. Førstnævnte problem mener studielederne er en barriere i forhold til at skabe et bedre match, fordi den enkelte uddannelse ikke har en klar profil, når mange uddannelser i Danmark ligner hinanden, hvilket forvirrer den uddannelsessøgende. Det andet problem er, at når internationale studerende fra Europa takker nej til optagelse, så har internationale studerende, der kommer fra lande uden for Europa, og som står på stand-by-listen for kort tid til at blive klar til studiestart.

Samtidig nævner studielederne, at det er svært at skaffe boliger til de internationale studerende, og at det tager alt for lang tid at få udarbejdet en studieopholdstilladelse for ikke-EU borgere.

3.6 Bekymring for at afskaffe retskravet

Studielederne på kandidatuddannelserne har fået særskilt spørgsmål om optagelse på kandidatuddannelse. Knap 60 pct. af disse er enige eller overvejende enige i, at der er tilpas brede rammer for at

tilrette optag og adgang til uddannelsen, jf. tabel 3.3. 35 pct. mener, at brug af adgangs- og optagelsesprøver vil kunne skabe et bedre match mellem uddannelsen og ansøger, hvilket er markant lavere end blandt den øvrige gruppe af studieledere, jf. tabel 3.1.

TABEL 3.3

Optag på og adgang til kandidatuddannelse. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Uni-kandidat
Der er i dag tilpas brede rammer for at tilrettelægge optag og adgang hensigtsmæssigt på uddannelsen	59
En større brug af adgangs- og optagelsesprøver på uddannelsen vil skabe et bedre match mellem uddannelsen og ansøger	35
Hvis det nuværende retskrav for universitetsbachelor revideres/fjernes, vil der blive optaget mere egnede og motiverede studerende på kandidatuddannelsen	19
Indførelse af faste karakterkrav for optag på en kandidatuddannelse vil hæve uddannelsens kvalitet	38
Professionsbachelor har tilstrækkelige videreuddannelsesmuligheder i efter-/videreuddannelsessystemet (fx diplom- og masteruddannelser)	29
Professionsbachelor har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse, der ikke specifikt er rettet mod professionsbachelor	16
N	94

Kilde: DAMVAD 2014

Ca. hver femte af studielederne på kandidatuddannelserne er enige eller overvejende enige i, at man vil optage mere egnede og motiverede studerende, hvis det nuværende retskrav for universitetsbachelor revideres/fjernes. På den anden side er knap 40 pct. enige/overvejende enige i, at indførelse af faste karakterkrav vil hæve uddannelsens kvalitet.

Selvom en stor del af studielederne har tilkendegivet, at en afskaffelse af retskravet til en kandidatuddannelse ikke vil sikre dygtigere kandidatstuderende, er der flere af deltagerne i fokusgrupperne

for universitetsuddannelserne, der udtrykker den modsatte forventning.

Fokusgruppetagerne mener generelt set, at en afskaffelse af retskravet ville give dygtigere kandidatstuderende, fordi det vil øge de studerendes motivation til at deltage mere aktivt på deres bacheloruddannelse. Samtidig udtrykker de dog også en forståelse for, hvorfor størstedelen af studielederne ikke ser en afskaffelse som noget positivt, bl.a. fordi studielederne vil miste muligheden for at opbygge studier med en femårig progression. I forlængelse af dette vurderer fokusgruppetagerne, at studielederne betragter deres egne studerende som bedre egnede end studerende fra andre uddannelser. Samtidig er det meget forskelligt fra uddannelse til uddannelse, hvorvidt man optager studerende fra andre uddannelser, og dermed er der stor forskel på studieledernes erfaring med optag af andre studerende.

I begge fokusgrupper for universitetsuddannelserne udtrykkes bekymring for, at en fjernelse af retskravet vil betyde, at en stor gruppe af de universitetsstuderende afskæres fra muligheden for at tage en kandidatuddannelse. Som en af deltagerne beskriver det:

”Det ville jo være de dårligste bachelorstuderende, som skulle ude og finde et job på et ikkeeksisterende bachelorarbejdsmarked.”

(Fokusgruppetager, universitet)

3.7 Delte meninger om professionsbachelorernes faglige forudsætninger for optag på kandidatuddannelser

---

Næsten hver tredje af studielederne på kandidatuddannelserne mener, at professionsbachelorerne har tilstrækkelige videreuddannelsesmuligheder i efter- og videreuddannelsessystemet, jf. tabel 3.3.

16 pct. af studielederne mener, at professionsbachelorerne har tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse, der ikke er direkte rettet mod en professionsbachelor, mens 67 pct. er uenige eller overvejende uenige i dette udsagn.

De 67 pct. af studielederne på kandidatuddannelserne, som er uenige/overvejende uenige i, at professionsbachelorerne har de nødvendige faglige forudsætninger for optag, er blevet stillet seks supplerende spørgsmål om, hvilke forhold de mener vil være med til at sikre professionsbachelorernes de nødvendige faglige forudsætninger. Studielederne fra professionsbacheloruddannelserne har ligeledes fået spørgsmålene.

Tre ud af fire studieledere fra kandidatuddannelserne mener, at øget anvendelse af suppleringskurser forud for optagelse vil være tilstrækkeligt, og lidt over halvdelen mener, at en højere grad af 'akademisk træning' på professionsbacheloruddannelserne vil være tilstrækkeligt, jf. tabel 3.4. 72 pct. af studielederne fra professionsbacheloruddannelserne er af den opfattelse, at flere samarbejdsaftaler om uddannelsesspor fra en professionsbachelor til en kandidatuddannelse vil være tilstrækkeligt. Det gælder blot 41 pct. af studielederne på kandidatuddannelserne.

TABEL 3.4

Hvilke forhold mener du vil være med til at sikre, at professionsbachelor har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse? Procent.

	Professionshøjskole	Unikandidat
Øget anvendelse af suppleringskurser forud for optagelse på kandidatuddannelsen	22	75
Opdeling af studerende i særlige introduktionsforløb for professionsbachelor på kandidatuddannelsen (fx et særligt tilrettelagt 1. semester)	23	25
Introducerende fag på kandidatuddannelsen, som alle professionsbachelor skal følge	21	41
Øget fokus på den pædagogiske tilrettelæggelse af undervisningen på kandidatuddannelsen	25	8
En højere grad af 'akademisk træning' på professionsbacheloruddannelserne, fx. i form af mere videnskabssteoretisk undervisning og mere forskningslitteratur	31	52
Flere samarbejdsaftaler med professionshøjskolerne om uddannelsesspor fra en professionsbachelor til en kandidatuddannelse	72	41
<i>N</i>	121	63

Kilde: DAMVAD 2014

Note: Spørgsmål stillet til samtlige studieledere på professionshøjskolerne samt studieledere på universitetskandidatstudier, som er uenige eller overvejende uenige i, at professionsbachelor har tilstrækkelige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse, der ikke specifikt er rettet mod professionsbachelor.

Forskellene mellem studielederne på professionsbachelor- eller kandidatuddannelser skinner også igennem i de åbne besvarelser. Studielederne på professionsbacheloruddannelserne mener overvejende, at de danske universiteter har behov for en *holdningsændring*, og at de er for *konservative* i deres velvillighed til at optage professionsbachelor. Studielederne på kandidatuddannelserne angiver overvejende, at professionsbachelorne mangler *et tilstrækkeligt højt fagligt niveau* til at blive optaget, specielt angives manglende forudsætninger i forhold til kildekritik, videnskabssteori og forskningslitteratur på engelsk. Hernæst har studielederne på

kandidatuddannelserne den opfattelse, at det er to forskellige uddannelser, man forsøger at 'smelte sammen', hvilket bevirker, at man "... fjerner de praktiske kompetencer, som der er plads til på professionsbachelorne" (åben besvarelse, studieleder). Det skal nævnes, at en håndfuld åbne besvarelser også nævner, at 'screening' af professionsbachelorne i højere grad end suppleringskurser vil være et effektivt værktøj til at sikre tilstrækkelige faglige kompetencer og motivation hos professionsbachelorne.

Fokusgruppedeltagerne fra erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne fortæller, at de har udfordringer med at sikre deres studerende mulighed for at læse en kandidatuddannelse, til trods for de bestræbelser man allerede har gjort for at sikre et mere sammenhængende uddannelsessystem. Deltagerne efterlyser således, at man fra universiteternes side bliver bedre til at optage dimitterede fra andre uddannelsestyper:

”Vores uddannelser anerkendes ikke nok. Vi har brug for, at man havde et retskrav på en række universitetskandidater, når man har en professionsbachelor, så man kan komme videre i systemet.”

(Fokusgruppedeltager, professionshøjskole)

Universiteterne derimod udtrykker en tilbageholdenhed over for optagelse af flere studerende fra andre uddannelsestyper end universitetsbacheloruddannelser, idet man ønsker at fastholde det faglige niveau på kandidatuddannelserne. Der foreslås dog en række løsningsmodeller, der er værd at nævne:

- På ét universitet sørger man for at indbygge suppleringskurser før uddannelsen eller indsætter dem i selve uddannelsen.
- En anden fokusgruppedeltager fra universiteterne nævner kandidatuddannelsernes valgfag som en mulig ressource til at løse problemerne med progression mellem professionshøjskole og universitet. Her kan en begrænsning i valgfagene på kandidatuddannelsen tjene til at sikre kurser i eksempelvis akademisk skriveteknik, videnskabsteori mv., uden at den studerende bliver forsinket på kandidatuddannelsen.

Løsningsforslagene afspejler behovene blandt studielederne på kandidatuddannelserne og fremgår af tabel 3.4.

4 Studiemotiverende rammer samt uddannelsernes sammensætning og sammenhæng

I dette kapitel beskriver vi studieledernes holdning til de studiemotiverende rammer – altså studiemiljø, valgfagsudbud og specialiseringsretninger.

Samtidig er der i kapitlet fokus på sammenhæng i uddannelsessystemet, hvad angår meritmuligheder og brugen af nationale studieordninger.

Endelig gennemgår vi studieledernes tilfredshed med de studerendes studieintensitet og deres forventninger til konsekvenser, som den nuværende studiefremdriftsreform vil medføre for de studerende.

4.1 Fagligt, socialt og fysisk studiemiljø på uddannelserne

På tværs af uddannelsesstyper er mere end ni ud af ti studieledere enige/overvejende enige i, at deres uddannelse har et tilstrækkeligt højt fagligt miljø til at sikre uddannelseskvaliteten, samt at det faglige miljø har en tilstrækkelig bredde til at sikre uddannelsens kvalitet og relevans, jf. tabel 4.1.

Et næsten tilsvarende antal studieledere er enige/overvejende enige i, at de i dag gør tilstrækkeligt for at sikre et godt fagligt studiemiljø på uddannelsen.

Omkring otte ud af ti studieledere på de maritime og kunstneriske uddannelser mener, at de gør tilstrækkeligt for at sikre et godt fysisk studiemiljø på uddannelsen, mens omtrent seks ud af ti studieledere

TABEL 4.1

Indhold i de videregående uddannelser – studiemiljø og valgfag. Procentandel som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Uddannelsen har et tilstrækkeligt højt fagligt miljø til at sikre uddannelseskvaliteten	100	83	93	95	96	90	94
Uddannelsens faglige miljø har en tilstrækkelig bredde til at sikre uddannelsens kvalitet og relevans	80	83	92	92	97	86	92
Vi gør i dag tilstrækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt fysisk studiemiljø for de studerende	80	83	60	60	70	62	64
Vi gør i dag tilstrækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt fagligt studiemiljø for de studerende	100	100	87	81	88	80	85
Vi gør i dag tilstrækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt socialt studiemiljø for de studerende	100	67	69	63	66	65	66
Uddannelsen har et tilstrækkeligt varieret valgfagsudbud	80	100	62	70	76	70	69
Uddannelsen har tilstrækkelige specialiseringsretninger for de studerende	80	50	56	72	76	62	66
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

inden for de andre uddannelser er enige/overvejende enige heri.

Studielederne er af næsten samme holdning, hvad angår deres indsats for sikre et godt socialt studiemiljø. Alle studieledere på de kunstneriske uddannelser erklærer sig enige/overvejende enige, mens det gælder ca. seks ud af ti studieledere inden for de andre uddannelsestyper.

4.2 Blandet holdning til, om underviserne foretrækker at undervise på kandidatuddannelserne

Studieledere på kandidatuddannelserne er blevet spurgt ind til, om de mener, at underviserne har en større interesse i at undervise studerende på kandidatuddannelserne frem for på bacheloruddannelsen. Det er 40 pct. af kandidatstudielederne enten enige eller overvejende enige i, jf. tabel 4.2.

Samtidig mener hver tredje kandidatstudieleder, at der blandt underviserne også er større prestige forbundet med at undervise på kandidatuddannelsen end på bacheloruddannelsen.

TABEL 4.2
Fagligt miljø på kandidatuddannelserne. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Uni-kandidat
Der er blandt underviserne større interesse for at undervise på kandidatuddannelsen end på bacheloruddannelsen	40
Der er blandt underviserne større prestige forbundet med at undervise på kandidatuddannelsen end på bacheloruddannelsen	33
N	94

Kilde: DAMVAD 2014

4.3 Valgfagsudbud og specialiseringsretninger er overordnet set tilstrækkelige

Omkring seks ud af ti studieledere fra erhvervsakademiprofessionsbachelor-, universitetsbachelor-, og kandidatuddannelserne mener, at deres uddannelse har et tilstrækkeligt varieret valgfagsudbud og specialiseringsretninger, mens det gælder stort set alle studieledere på de kunstneriske og maritime uddannelser (med undtagelse af mulighederne for specialiseringsretninger på de maritime uddannelser, som halvdelen er enige/overvejende enige i er tilstrækkelige), jf. tabel 4.1.

4.4 Studielederne mener ikke selv, at de er restriktive i meritgivningen

84 pct. af studielederne på universiteternes bachelor- såvel som kandidatuddannelser mener, at de studerendes muligheder for at tage fag på andre videregående uddannelser eller uddannelsesinstitutioner og få dem indmeriteret i uddannelsen er gode, mens det omvendt kun er holdningen blandt ca. hver tredje eller femte studieleder på de andre uddannelsestyper, jf. tabel 4.3.

Med undtagelse af 17 pct. af studielederne på de maritime uddannelser mener næsten ingen studieledere, at de er restriktive på deres uddannelse med at give merit, fordi det er administrativt besværligt.

Til gengæld er henholdsvis 60 pct. af studielederne på de kunstneriske uddannelser og 50 pct. af studielederne på de maritime uddannelser enige/overvejende enige i, at de er restriktive, hvad angår brugen af merit, fordi det udvander uddannelsens kvalitet. Det er omtrent hver femte studieleder fra professionsbachelor- og kandidatuddannelserne enige/overvejende enige i, mens det kun gælder ca. hver tiende studieleder på universitetsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne.

Endelig mener lidt under halvdelen af studielederne på alle uddannelser, at et krav om standardmerit vil styrke fleksibiliteten for den enkelte studerende og skabe bedre sammenhæng. Det er dog med undtagelse af studielederne på erhvervsakademiuddannelserne, hvor 70 pct. er enige/overvejende enige i dette udsagn.

4.5 Nationale studieordninger er med til at sikre ensartet kvalitet og relevans

Studieledere på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne er blevet bedt om at forholde sig særskilt til, om deres nationale studieordninger sikrer en ensartet høj kvalitet og relevans af uddannelsen.

Hvor omkring halvdelen af professionsbachelorstudielederne er enige om, at de nationale studieordninger sikrer kvalitet og relevans, gælder det ca. to ud af tre studieledere på erhvervsakademiuddannelserne, jf. tabel 4.4.

TABEL 4.3

Indhold i de videregående uddannelser – nationale studieordninger og merit. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
De studerendes muligheder for at tage fag på andre videregående uddannelser eller uddannelsesinstitutioner og få dem indmeriteret i uddannelsen er gode i dag	20	33	33	84	84	25	57
På min uddannelse er vi restriktive i forhold til at give merit, fordi det er administrativt besværligt	0	17	2	1	0	6	2
På min uddannelse er vi restriktive i forhold til at give merit, fordi det udvander uddannelsens kvalitet	60	50	22	19	10	13	18
Et krav om standardmerit, forstået som gensidig anerkendelse af sammenlignelige uddannelseselementer på tværs af beslægtede videregående uddannelser, vil styrke fleksibiliteten for den enkelte studerende og skabe bedre sammenhæng	40	50	50	40	37	70	48
En passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid (37 timer om ugen) med studiet i løbet af semestret	80	100	88	76	77	84	82
Der er i dag er en passende studieintensitet på uddannelsen	80	100	64	44	63	58	58
<i>N</i>	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

Endelig mener henholdsvis 63 pct. og 75 pct. af studielederne fra professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne, at de nationale uddannelsesbekendtgørelser ikke lægger hindringer i vejen for, at studielederne kan tilpasse uddannelsen efter lokale og regionale behov.

TABEL 4.4

Indhold i de videregående uddannelser – nationale studieordninger. Procentandel, som er enige eller overvejende enige i udsagnet.

	Prof.-høj-skole	Erhvervsakademi	I alt
Nationale studieordninger sikrer en ensartet høj kvalitet af uddannelsen	51	68	57
Nationale studieordninger sikrer uddannelsens relevans	47	67	54
Nationale uddannelsesbekendtgørelser lægger ikke hindringer i vejen for, at vi kan tilpasse uddannelsen efter de lokale og regionale behov	63	75	67
<i>N</i>	121	69	

Kilde: DAMVAD 2014

Brugen af nationale studieordninger blev generelt beskrevet som positive i de gennemførte fokusgruppinterview, da de, ifølge deltagerne, eksempelvis bidrager til, at underviserne mødes på tværs institutionerne og udvikler fagene i fællesskab. Endvidere fremhæves det, at de bidrager til en at sikre en ensartethed på tværs af landet. Dette handler dog mere om, at uddannelsen til fx sygeplejerske er genkendelig for de studerende på tværs af institutioner og ikke om en ensartet kvalitet.

Generelt er der ligeledes enighed om, at de fleste nationale studieordninger eller uddannelsesbekendtgørelser ikke lægger hindringer i vejen for, at man kan tilpasse uddannelsen efter lokale og regionale behov. Dog fremhæver fokusgruppedeltagerne, at der er meget stor forskel på detaljeringniveauet i de forskellige studieordninger og uddannelsesbekendtgørelser og dermed også hvor meget

frihed den enkelte studieleder har. Flere af deltagerne efterspørger således en ensretning i forhold til indholdet af studieordningerne herunder hvor detaljeret studieordningerne skal være.

Blandt fokusgruppedeltagerne fra professionsbacheloruddannelser kan der samtidig spores en utilfredshed, hvad angår muligheden for at udvikle og gennemføre sammenhængende uddannelsesforløb mellem professionsbacheloruddannelserne. Eksempelvis er fag på læreruddannelsen på 15 ECTS, mens fag på de øvrige professionsbacheloruddannelser udløser 10 ECTS. Det gør det sværere at give mulighed for at følge valgfag på tværs af professionsbacheloruddannelserne.

4.6 Blandet tilfredshed med studieintensiteten på de videregående uddannelser

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at studielederne på de maritime og kunstneriske uddannelser er meget enige i, at der i dag er en passende studieintensitet på uddannelsen – idet henholdsvis 100 pct. og 80 pct. er enige/overvejende enige i dette udsagn. En lidt lavere andel – nemlig omkring 60 pct. af alle studieledere på professionsbachelor-, kandidat- og erhvervsakademiuddannelserne – er af samme holdning, mens det gælder 44 pct. af studielederne på universitetsbacheloruddannelserne, jf. tabel 4.3.

På tværs af alle uddannelsesstyper er mere end otte ud af ti studieledere enige eller overvejende enige i, at en passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid med studiet i løbet af semestret, og at undervisningen skal tilrettelægges, så der i løbet af semestret stilles fortløbende krav til de studerendes aktive deltagelse med passende feedbackmekanismer.

I modsætning til studielederne i spørgeskemaundersøgelsen mener de medvirkende fokusgruppedeltagere fra universitets- og erhvervsakademiuddannelserne ikke, at der i dag er en passende eller tilfredsstillende studieintensitet blandt de studerende. Dette afspejler sig ligeledes i forskellene mellem uddannelsesstyperne i tabel 4.5.

På erhvervsakademiuddannelserne oplever man problemer med, at de studerende ikke deltager i den undervisning, der udbydes. Årsagerne er flere. Man peger på, at nogle studerende ikke har nok engagement. Andre studerende får ikke en grundig introduktion til, hvorfor studieformen er tilrettelagt, som den er, og atter andre studerende har meget erhvervsarbejde ved siden af studierne.

På universitetsuddannelserne vurderer fokusgruppedeltagerne, at man mangler at engagere mange

studerende. Underviserne tager ikke de pædagogiske kurser til sig og ”kommer ud over katederet og forklarer, hvad faget handler om”, som en deltager beskriver det.

På professionsbacheloruddannelserne oplever man det modsatte problem. Her har man for få redskaber til at motivere de studerende, der ønsker ekstra fag eller flere opgaver mellem undervisningsgangene.

Fokusgruppedeltagere fra de kunstneriske og maritime uddannelser oplever ligesom deltagerne fra professionsbacheloruddannelserne en høj studieintensitet blandt deres studerende og en høj grad af selvdisciplin. De mener selv, at en forklaring kan være, at deres studerende ofte har en studieplads på uddannelsesstedet, har et relativt fuldt undervisningskema og generelt tilbringer meget tid på ud-

TABEL 4.5

Indhold i de videregående uddannelser – studieintensitet og uddannelsens tilrettelæggelse. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Der er i dag er en passende studieintensitet på uddannelsen	80	100	64	44	63	58	58
En passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid (37 timer om ugen) med studiet i løbet af semestret	80	100	88	76	77	84	82
Undervisningen skal tilrettelægges, så der i løbet af semestret stilles fortløbende krav til de studerendes aktive deltagelse med passende feedbackmekanismer (fx øvelser, test og studenteroplæg)	100	83	93	84	80	96	88
Uddannelsen er tilrettelagt, så meget motiverede studerende har mulighed for at gennemføre uddannelsen hurtigere end den normerede studietid	0	0	4	25	34	0	16
Underviserens pædagogiske og didaktiske kvalifikationer påvirker i høj grad uddannelsens kvalitet	100	100	100	98	97	99	99
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

dannelsesstedet. Det gør, at fokusgruppemedlemmerne oplever dem som meget engagerede, fordi det er mere synligt, hvor mange timer de studerende bruger på studiet hver dag sammenholdt med fx studerende på en universitetsuddannelse, hvor der er færre undervisningstimer og obligatoriske forløb på selve uddannelsesstedet.

4.7 Uddannelserne er ikke tilrettelagt, så motiverede studerende kan gennemføre uddannelsen hurtigere

---

16 pct. af studielederne mener, at uddannelsen er tilrettelagt, så meget motiverede studerende har mulighed for at gennemføre uddannelsen hurtigere end den normerede studietid. Ikke overraskende gælder det stort set alle studieledere fra de kunstneriske og maritime uddannelser, samt professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne, fordi progressionen i disse uddannelser er tilrettelagt, så det ofte ikke er muligt at forkorte uddannelsesforløbet eller at følge flere fag end normeret på samme semester, jf. Tabel 4.5 ovenfor.

Sammenholdt hermed er også kun hver fjerde studieleder fra universitetsbacheloruddannelserne og ca. hver tredje studieleder fra kandidatuddannelserne enige eller overvejende enige i, at det er muligt at gennemføre uddannelsen hurtigere end normeret.

4.8 Undervisernes pædagogiske og didaktiske kompetencer påvirker i høj grad uddannelsens kvalitet

---

Endelig er de adspurgte studieledere også meget enige om, at undervisernes pædagogiske og didaktiske kvalifikationer i høj grad påvirker uddannelsens kvalitet, hvilket gælder næsten 100 pct. af alle studieledere på tværs af uddannelsesstyperne, jf. Tabel 4.5 ovenfor.

4.9 De studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse og aktive deltagelse i undervisningen

---

De studieledere, der i spørgeskemaundersøgelsen, har erklæret sig uenige/overvejende uenige i, at der er en passende studieintensitet på uddannelsen, er blevet bedt om at svare på, hvilke forhold der kan være med til at sikre en mere passende studieintensitet.

Et overvejende flertal af studielederne på tværs af de her fire repræsenterede uddannelsesstyper mener, at de studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse, at de studerende skal læse det obligatoriske pensum mere grundigt, og at de skal deltage mere aktivt i undervisningen (generelt ligger studielederne fra professionsbacheloruddannelserne lidt lavere). Det er værd at fremhæve, at hele 97 pct. af studielederne på universitetsbacheloruddannelserne mener, at de studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse.

I sammenhæng hermed mener halvdelen af studielederne fra professionsbacheloruddannelserne, at de studerende skal læse mere relevant litteratur ud over det obligatoriske pensum, mens det tilsvarende gælder lidt mere end hver tredje studieleder fra de andre tre uddannelsesstyper.

Endelig mener i gennemsnit lidt mere end halvdelen af studielederne på universitetsbachelor-, kandidat- og erhvervsakademiuddannelserne, at de studerende i højere grad skal indgå i forpligtende faglige fællesskaber i uddannelsen, mens det tilsvarende gælder 82 pct. af studielederne fra professionsbacheloruddannelserne.

4.10 Underviserne skal kræve mere af de studerende

På tværs af de fire uddannelsesstyper mener ca. to ud af tre studieledere, at underviserne skal kræve mere af de studerende i forhold til deres deltagelse i undervisningen, jf. tabel 4.6.

Samtidig mener i gennemsnit hver tredje studieleder, at underviserne samtidig skal levere en mere motiverende undervisning og vejledning til de studerende.

4.11 Blandet holdning til behov for klarere regler for de studerendes studieaktivitet

Hvor henholdsvis 43 pct. af studielederne fra professionsbacheloruddannelserne og to ud af tre studieledere fra erhvervsakademiuddannelserne er enige/overvejende enige i, at der i studieordningen bør indføres klarere regler for de studerendes studieaktivitet med sanktionsmuligheder, gælder det kun omtrent hver fjerde studieleder på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne, jf. Tabel 4.6.

Kun et begrænset antal studieledere fra professionsbachelor-, universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne mener, at der fra ministeriel side bør indføres regler for omfanget af studieaktivitet, mens

TABEL 4.6

Studie- og uddannelsesledere, som er uenige eller overvejende uenige i, at der er en passende studieintensitet på uddannelsen. Hvilke forhold kunne være med til at sikre en mere passende studieintensitet på uddannelsen? Procent.

	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
De studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse	71	97	79	90	85
De studerende skal læse det obligatoriske pensum mere grundigt	36	63	58	81	58
De studerende skal læse mere relevant litteratur ud over det obligatoriske pensum	50	37	42	33	41
De studerende skal i højere grad indgå i forpligtigende faglige fællesskaber i uddannelsen (læsegrupper mv.)	82	53	47	67	62
De studerende skal deltage mere aktivt i undervisningen	50	76	63	81	68
Underviserne skal levere en mere motiverende undervisning og vejledning til de studerende	29	29	32	38	32
Underviserne skal kræve mere af de studerende i forhold til deres deltagelse i undervisningen	68	63	63	71	66
Der skal i studieordningen indføres klarere regler for de studerendes studieaktivitet med sanktionsmuligheder (fx fremmødepligt til undervisning og antallet af obligatoriske skriftlige opgaver)	43	21	26	67	37
Der bør fra ministeriel side indføres regler for omfanget af studieaktivitet (fx minimumskrav for antal undervisningslektioner)	14	0	5	33	11
N	28	38	19	21	

Kilde: DAMVAD 2014

det gælder hver tredje studieleder fra erhvervsakademiuuddannelserne.

I fokusgruppeinterviewene blev det også klart, at spørgsmålet om, hvorvidt man ønsker at benytte sanktionsmuligheder over for studerende eller ej deler vandene mellem studielederne fra professionsbachelor- og erhvervsakademiuuddannelserne over for studielederne fra universitetsuddannelserne.

Deltagerne fra universitetsuddannelserne afviser brugen af sanktionsmuligheder, da det alene vil fremme en gymnasiekultur, hvor de studerende forventer, at al læring primært foregår til forelæsninger, og beskrives af en af fokusgruppedeltagerne som direkte umuligt i forhold til studiefremdriftsreformen. Argumentet er, at det ikke er muligt at indføre sanktionsmuligheder såsom fremmødepligt på fag, som studerende har dumpet og bør tage semesteret efter, da undervisningen ikke nødvendigvis udbydes halvårligt eller modulmæssigt.

I stedet beskriver fokusgruppedeltagerne fra universitetsuddannelserne udfordringen som et spørgsmål om, hvorvidt underviserne er i stand til at anvende forskellige undervisningsformer (gruppearbejde, forelæsninger mv.), som tager hensyn til, at ikke alle studerende indlærer på samme måde. Udfordringen består også i undervisernes kompetencer til at udlægge studieaktiviteter mellem undervisningsgangene. Det vil sige, deres evne til at tydeliggøre over for de studerende, hvad de forventer, at de studerende har læst af pensum og evt. supplerende litteratur, hvilke opgaver det er hensigtsmæssigt at løse mv. mellem forelæsningsgange.

Ligeledes påpeger flere fokusgruppedeltagere, at universitetsuddannelserne kan blive bedre til at oplyse nye og kommende studerende om, hvad det kræver at gennemføre en lang videregående uddannelse. En mere tydelig kommunikation af, hvad

det kræver, fx at man er godt forberedt til forelæsninger og læser supplerende litteratur, anses som et skridt på vejen til at forbedre studieintensiteten.

Blandt fokusgruppedeltagerne fra erhvervsakademiuuddannelserne er der omvendt et klart ønske om sanktionsmuligheder over for studerende, der ikke møder op til undervisningen, til trods for at man gennemfører obligatoriske forløb med undervisning. På flere erhvervsakademiuuddannelser har man således opstillet krav til de studerende om, at de skal møde op til et fastlagt antal undervisningstimer, men de har i dag ikke mulighed for at sanktionere den studerende, hvis han/hun ikke lever op til kravet. Dette er særligt et problem i forhold til de studerende, der rent faktisk lever op til kravene, da de er uforstående over for, hvorfor nogle studerende kan bryde reglerne, uden at det har en konsekvens.

4.12 Studiefremdriftsreformen forventes at føre til øget administration

Studielederne på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne er blevet spurgt ind til studiefremdriftsreformens betydning. Kun omkring en fjerdedel af studielederne forventer, at reformen vil føre til mere aktive studerende, mens lidt over 40 pct. mener, at der vil være en højere studieintensitet. Det er endvidere meget få studieledere, som mener, at reformen vil medføre et bedre studiemiljø. Til gengæld mener ca. tre ud af fire, at reformen vil føre til større frafald og et større fokus på eksamen end på pensum, jf. tabel 4.7.

85 pct. af studielederne på bacheloruddannelserne og 77 pct. af lederne på kandidatuddannelserne angiver, at reformen vil føre til brug af flere administrative ressourcer.

Og som det fremgår af tabel 4.8, forventer omkring 60 pct. af studielederne på universiteterne, at studiefremdriftsreformen vil påvirke deres arbejde med at tilrettelægge uddannelsen.

TABEL 4.8

Studiefremdriftsreformens påvirkning. Procentandel, der har svaret i meget høj grad eller høj grad.

	Uni-bachelor	Uni-kandidat	I alt
I hvilken grad forventer du, at studiefremdriftsreformen vil påvirke dit nuværende arbejde med at tilrettelægge uddannelsen?	62	61	62
N	106	94	

Kilde: DAMVAD 2014

I de åbne besvarelser har studielederne endvidere angivet en række andre konsekvenser, som de forventer studiefremdriftsreformen vil have for deres studier. Neden for er listet en række af de konsekvenser, som fremhæves:

- Lavere fagligt niveau blandt studerende
- Administrativt besvær og mange dispensationer
- Flere stress-relaterede sygdomme
- Et højere frafald især blandt studerende fra uddannelsesfremmede hjem

TABEL 4.7

Studiefremdriftsreformens påvirkning. Hvilke ændringer forventer du, at studiefremdriftsreformen vil medføre på uddannelsen?

	Uni-bachelor	Uni-kandidat	I alt
Større frafald	74	74	74
Højere studieintensitet	43	41	43
Mere aktive studerende	24	24	24
Bedre studiemiljø	5	3	4
Større fokus på eksamen end pensum	73	65	69
Færre modne studerende med børn	51	47	49
Brug af flere administrative ressourcer	85	77	81
N	106	94	

Kilde: DAMVAD 2014

- De erhvervsrettede studerende, der fokuserer på relevansen af deres studie gennem studiejobbet vil falde fra, modsat de forskningsorienterede studerende
- Færre studerende vil få relevant studiearbejde
- Færre jobmuligheder for studerende efter dimission
- Færre udlands- og praktikophold
- Mindre selvstændige studerende

Alene to studieledere beskriver de positive konsekvenser af reformen og fokuserer på, at de mindre studieaktive studerende vil falde fra studiet, og at de studerende vil blive mere studieaktive.

Studiefremdriftsreformen blev ligeledes vedholdende kommenteret i de to fokusgrupper med deltagelse fra universiteterne. Mange af de samme pointer gik igen, men flere påpegede særligt problemet ved kravet om at tage 30 ECTS på et semester:

”Man kan ikke bare taget et matematikkursus eller lære den tyske grammatik på tre uger. Vi opfordrer normalt studerende, der er bagud, til at tage et år mere. Nu sker det modsatte. Jeg tør slet ikke tænke på, hvad konsekvenserne bliver af studiefremdriftsreformen. Vi er kun interesseret i at få dygtige studerende ud, men det her vil ikke hjælpe”.

(Fokusgruppedeltager, universitet)

Fokusgruppedeltagerne påpeger det problematiske i, at de selvsamme studerende, der har faglige problemer og dumper eksaminer, skal studere på mere end normeret tid som konsekvens af reformen. Derfor påpeger de, at der både vil komme et langt større administrativt pres som konsekvens af de mange dispensationsansøgninger, og at flere fra uddannelsesfremmede hjem vil falde fra.

Det pointeres ligeledes, at universiteternes relevanskriterium for kvalitet vil blive modarbejdet af reformen. Der vil være mindre tid til relevant studiearbejde, hvilket kan påvirke de studendes evne til at finde beskæftigelse efter afsluttet studie. Flere fokusgruppedeltagere beskriver endvidere reformens konsekvenser sådan, at den vil fremme en studiekultur, hvor de snævert fagligt orienterede studerende, der har sigte på en universitær forskningskarriere i mindre grad påvirkes af reformen, mens studerende, der i højere grad søger en erhvervsrettet profil med kompetencegivende forløb uden for universitetet, vil blive forhindret heri af reformen.

En yderligere pointe, der går på tværs af de problematikker, der afdækkes i nærværende rapport, omhandler incitamentstrukturerne på universiteterne. Med kombinationen af en 'dumpsesvag' karakter-skala, taxametersystemets belønning af STÅ-produktion, større optag og den nye studiefremdriftsreform har samtlige aktører på landets universiteter i dag incitament til at sikre, at de studerende gennemfører hurtigt, men ikke til at sikre kvaliteten. Denne konstellation af incitament vurderes af flere fokusgruppedeltagere som en alvorlig 'kvalitetskvæler'.

5 Karakterer, eksamensforløb og taxametersystem

I dette kapitel beskriver vi studieledernes holdning til karakter- og censorsystemet. Samtidig er der i kapitlet fokus på, hvorvidt uddannelserne og eksamenssystemet sikrer kvaliteten i uddannelserne.

Endelig gennemgår vi studieledernes holdning til de økonomiske incitamentsstrukturer og sætter særskilt fokus på taxametersystemet og de forskellige uddannelsers taxametersatser.

5.1 7-trins karakterskalaen er god til at evaluere de studerendes præstation, men risikerer at sænke niveauet

På tværs af uddannelsestyper er et overvejende flertal af studielederne enige/overvejende enige i, at 7-trin karakterskalaen fungerer godt til at evaluere de studerendes præstationer – dog med undtagelse af studielederne på de kunstneriske uddannelser, hvor 20 pct. er enige eller overvejende enige i udsagnet, jf. tabel 5.1.

TABEL 5.1

Karakter og eksamen – 7-trinsskalaen, eksamensregler og censorsystemet. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
7-trinsskalaen fungerer generelt godt til evaluering af de studerendes præstationer	20	83	75	57	61	78	67
7-trinsskalaen styrker uddannelsens internationale anvendelighed for de studerende og uddannelsesinstitutionen	40	50	56	40	34	75	50
De nuværende eksamensregler er tilstrækkeligt fleksible i forhold til uddannelsens behov	80	83	74	78	71	72	75
De nuværende eksamensregler giver en effektiv test af de studerendes faglige niveau	60	100	64	78	71	78	73
De nuværende regler for reeksamen giver administrative udfordringer	20	50	33	56	46	22	40
Vi anvender på uddannelsen en stor variation af eksamensformer	80	100	78	88	87	62	80
Vi tager i højere grad kvalitetsmæssige end økonomiske hensyn, når vi tilrettelægger eksamensformerne på uddannelsen	80	83	59	76	80	65	70
Det nuværende censorsystem sikrer en kontinuerlig, ensartet kvalitet i uddannelsen i henhold til læringsmålene for uddannelsen	80	50	54	65	65	35	56
En del af de økonomiske midler, som i dag bruges til censorordningen, kunne hæve uddannelsens kvalitet ved i stedet at blive anvendt på uddannelsesaktiviteter (fx mere undervisning)	20	17	46	34	24	36	35
En offentliggørelse af de eksterne censorrapporter vil understøtte kvalitet og udvikling af uddannelsen	60	17	26	13	19	35	23
Jeg har kendskab til, at nogle studerende har bestået en eksamen, selvom de ikke havde det faglige niveau til at bestå	40	17	16	26	20	36	23
<i>N</i>	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

Blandt studieledere på de maritime-, erhvervsakademiske og professionsbacheloruddannelserne er mere end halvdelen enige eller overvejende enige i, at 7-trinsskalaen også styrker uddannelsens internationale anvendelighed, mens det tilsvarende gælder mellem 34 og 40 pct. blandt studieledere på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne samt de kunstneriske uddannelser, jf. tabel 5.1.

Blandt fokusgruppedeltagerne fra universitetsuddannelserne er der dog en anden beskrivelse af karakterskalaen. På trods af, at emnet ikke var en del af rammen for fokusgruppeinterviewene bragte deltagerne det selv op. Fokusgruppedeltagerne lægger vægt på, at den nye karakterskala sænker kvaliteten, fordi *"dumpe niveauet er for lavt"* – som en deltager fra universiteterne udtaler. Begrundelsen er, at den beståede karakter 2 er mere acceptabel at give til studerende, der under den gamle ordning ellers ville være dumpet. Fokusgruppedeltagerne fra de øvrige uddannelses typer kommenterede ikke selvstændigt på karakterskalaen.

5.2 De nuværende eksamensregler er fleksible og giver en effektiv test af de studerendes faglige niveau

---

Den samlede andel på tværs af uddannelses typer, som er enige eller overvejende enige i, at de nuværende eksamensregler er tilstrækkeligt fleksible i forhold til uddannelsens behov, samt at de giver en effektiv test af de studerendes faglige niveau, er henholdsvis 73 og 75 pct. og fordeler sig jævnt mellem uddannelses typerne.

I forlængelse heraf mener mellem 20 og 33 pct. af studielederne fra de kunstneriske uddannelser, erhvervsakademiske og professionsbacheloruddannelserne, at de nuværende regler for reeksamen giver administrative udfordringer, mens det tilsvarende er

omkring halvdelen af studielederne på både universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne samt de maritime uddannelser.

Endelig er omtrent tre ud af fire studieledere på tværs af uddannelses typer enige eller overvejende enige i, at de som uddannelsesinstitution i højere grad tager kvalitetsmæssige end økonomiske hensyn, når eksamensformerne tilrettelægges, jf. tabel 5.1.

5.3 Censorsystemet er med til at sikre kvalitet i uddannelserne

I relation til udsagnet vedrørende eksamensformer er der i spørgeskemaundersøgelsen ligeledes spurgt ind til censorsystemet. Med undtagelse af studieledere fra erhvervsakademiuddannelserne er mere end halvdelen af studielederne fra de andre uddannelses typer enige eller overvejende enige i, at det nuværende censorsystem sikrer kontinuerlig ensartet kvalitet i uddannelsen i henhold til læringsmålene for uddannelsen. Blandt studieledere på de kunstneriske uddannelser gælder det otte ud af ti, jf. tabel 5.1 ovenfor.

I sammenhæng hermed mener kun omkring hver femte studieleder, at en del af de økonomiske midler, som i dag bruges til censorordningen, kunne hæve uddannelsens kvalitet ved i stedet at blive anvendt på uddannelsesaktiviteter (fx mere undervisning) – dog gælder det 46 pct. af studielederne på professionsbacheloruddannelserne.

Endelig er mellem 13 og 35 pct. af studielederne enige eller overvejende enige i, at en offentliggørelse af de eksterne censorrapporter vil understøtte kvalitet og udvikling af uddannelsen – med undtagelse af studielederne fra de kunstneriske uddannelser, hvor 60 pct. er af denne holdning.

5.4 Nogle studerende består eksamen uden tilstrækkeligt niveau af hensyn til deres situation

I gennemsnit er omtrent hver fjerde studieleder på tværs af uddannelses typer enig eller overvejende enig i, at studerende har bestået en eksamen uden at have et tilstrækkeligt fagligt niveau, hvor andelen er højest blandt studieledere på de kunstneriske uddannelser og erhvervsakademiuddannelserne, jf. tabel 5.1.

Årsagerne er ifølge studielederne særligt to hensyn – nemlig en vurdering af den studerendes situation

TABEL 5.2

Karakter, eksamensforløb og taxameterstyring. Hvilke hensyn mener du ligger bag, at de studerende, som burde være dumpet, alligevel bestod? Procent.

	Prof.-højskole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Der var et pres fra ledelsen	0	14	21	0	9
Af hensyn til institutionens økonomi	11	14	21	4	12
Af hensyn til afdelingens økonomi	0	11	16	8	9
Det var en vurdering af den studerendes situation (fx sociale forhold)	21	61	32	64	47
Censor ønskede, at den studerende skulle bestå	32	43	32	44	39
Andet, uddyb gerne	58	46	47	20	43
N	19	28	19	25	

Kilde: DAMVAD 2014

Note: Spørgsmål kun stillet til studieledere, som er enige eller overvejende enige i udsagnet: "Jeg har kendskab til, at nogle studerende har bestået en eksamen, selvom de ikke havde det faglige niveau til at bestå". Af metodiske årsager er besvarelser fra de kunstneriske og maritime institutioner sorteret fra, da antallet af besvarelser er henholdsvis N = 2 og N = 1.

(sociale forhold), og at censor ønskede, at den studerende skulle bestå. Derudover har studielederne i de åbne besvarelser angivet, at eksamenssituationen er en stikprøve, hvor held kan spille en rolle. En studieleder forklarer:

“Pure luck for a student. Neither form of exam can guarantee that a student by chance will not get the only question he or she knows”

(Åben besvarelse, studieleder)

Generelt fremhæver studielederne i de åbne besvarelser, at de kun i meget få tilfælde har kendskab til situationer, hvor studerende uden tilstrækkelige faglige kompetencer er bestået, hvorfor resultaterne i tabel 5.2 bør tages med forbehold. Det bakkes op af fokusgruppedeltagerne, som understreger, at der er tale om enkelttilfælde, som omtales i kollegiale kredse og derfor er kendte af mange studieledere og undervisere.

5.5 Økonomiske rammer for de videregående uddannelser

Sammensætningen af de forskellige uddannelses- og institutionstypers finansieringsgrundlag, herunder statstilskuddet, varierer for de videregående uddannelser. Der redegøres kort herfor, da det er et væsentligt grundlag for den kommende gennemgang af studieledernes holdninger til det nuværende bevillingssystem. Afsnittet bygger i stort omfang på rapporten "Redegørelse om større sammenhæng i det videregående uddannelsessystem", som Regeringen offentliggjorde i april 2012.

Universiteternes indtægter består af to hovedkilder: Universiteterne er først og fremmest finansieret ved bevillingerne opført direkte på institutionernes finanslovskonti, dvs. basistilskud til forskning, uddannelse og andre formål. Derudover er den anden hovedkildede eksterne indtægter i form af tilskudsfinansierede forskningsmidler fra de statslige forskningsråd, EU eller private virksomheder samt eventuelle indtægter fra forskningsbaseret myndighedsbetjening mv. Om uddannelsesbevillingerne gælder, at universiteter er underlagt et taxametersystem med tre forskellige takster og en færdiggørelsesbonus, som udløses når de studerende har bestået henholdsvis en bachelor- og en kandidatuddannelse inden for et fastlagt tidsrum.

Erhvervsakademierne modtager et fast institutions-tilskud på 1,5 mio. kr. svarende til 0,5-4,5 pct. af deres samlede statstilskud. Hovedparten af statstilskuddet består af aktivitetsafhængige uddannelses-tilskud (taxametertilskud). Erhvervsakademierne modtager også et mindre tilskud til forsknings- og udviklingsaktiviteter. Erhvervsakademierne kan endvidere modtage øremærkede tilskud fra staten eller anden side samt gennemføre indtægtsdækket virksomhed.

Professionshøjskolerne modtager et årligt instituttstilskud på baggrund af deres geografiske dækningsområde og deres størrelse (uddannelsesaktivitet) svarende til ca. 2,5-4 pct. af deres samlede statstilskud. Hovedparten af statstilskuddet består af aktivitetsafhængige tilskud (taxametertilskud). Professionshøjskolerne modtager også tilskud til forsknings- og udviklingsprojekter. Professionshøjskolerne kan endvidere modtage øremærkede tilskud fra staten eller anden side samt gennemføre indtægtsdækket virksomhed.

De maritime uddannelsesinstitutioner modtager et årligt grundtilskud, som er delvist afhængig af deres størrelse, svarende til 2-12 pct. af det samlede statstilskud. Hovedparten af statstilskuddet består af taxametertilskud. De maritime uddannelsesinstitutioner kan endvidere modtage øremærkede tilskud fra staten eller anden side samt gennemføre indtægtsdækket virksomhed.

De kunstneriske uddannelsesinstitutioner har rammebevillinger på finansloven. Til rammebevillingerne er knyttet et aktivitetskrav i form af et fastsat antal aktive studerende. Da institutionernes bevillinger er faste, er aktivitetskravet samtidig udtryk for en dimensionering af uddannelsesaktiviteten. Bevillingerne har været suppleret med midler fra globaliseringspuljen til forskning. I modsætning til de øvrige videregående uddannelser er de kunstneriske uddannelser ikke omfattet af et taxametersystem. De kunstneriske uddannelsesinstitutioner kan endvidere modtage øremærkede tilskud fra staten eller anden side samt gennemføre indtægtsdækket virksomhed.

5.6 Sammenhæng mellem taxametersystemet og ressourcetildeling til uddannelser

---

Der er relativt stor uenighed blandt studielederne om, hvorvidt der er en god sammenhæng mellem

taxametertaksten og behovet for ressourcer for at skabe en god uddannelse samt ressourcetildelingen til uddannelsen. Hvor omkring halvdelen eller derover af studielederne fra de maritime uddannelser og erhvervsakademiuddannelserne er enige eller overvejende enige i, at der er en god sammenhæng, er det holdningen blandt gennemsnitligt hver fjerde studieleder fra professionsbachelor-, universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne. Ingen studieledere fra de kunstneriske uddannelser støtter op om, at der er en god sammenhæng i taxametersystemet.

Forklaringen på den relativt store variation i besvarelser vil formentlig kunne forklares med forskellen i de økonomiske rammer for de videregående uddannelser og de tilskud, de enkelte uddannelses typer og uddannelser modtager til at udvikle og drive deres uddannelser.

Med undtagelse af studieledere fra de maritime og kunstneriske uddannelser er mere end halvdelen af studielederne enige eller overvejende enige i, at effektiv STÅ-produktion er en af flere overvejelser, når de tilrettelægger uddannelsen, jf. tabel 5.3.

5.7 Underfinansierede uddannelser – ifølge fokusgruppedeltagerne

Fokusgruppedeltagerne fra samtlige uddannelses typer giver alle udtryk for, at uddannelsestaxametrene ikke nødvendigvis kun anvendes til uddannelse, men også til administration. Selvom mange midler kommer fra uddannelsernes STÅ-produktion eller optag, tilfalder disse midler ikke nødvendigvis udgifter til undervisningsmateriale, undervisningslønninger eller lokaler. Den bruges også på administrative eller ikke-undervisningsrelaterede, tekniske udgifter.

Det skyldes, at økonomistyringen foregår institutionelt og ikke uddannelsesspecifikt som konsekvens af selvejerskabet. Det er forskelligt fra institution til institution og uddannelsestype til uddannelsestype, hvordan de enkelte uddannelsesinstitutioner fordele uddannelsestaxametrene mellem forskellige budgetposter. Se afsnit 1.6 for yderligere information om uddannelsernes økonomiske rammer.

Deltagerne fra erhvervsakademiuddannelserne oplever blandt andet en tendens til, at flere og flere

TABEL 5.3

Taxameterstyring og ressourcetildeling til uddannelsen. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Der er god sammenhæng mellem taxametertaksten og behovet for ressourcer for at skabe en god uddannelse	0	67	25	16	28	49	28
Der er en god sammenhæng mellem taxametertaksten og ressourcetildelingen til uddannelsen	0	67	18	21	33	45	27
Effektiv STÅ-produktion indgår som en af flere overvejelser, når jeg tilrettelægger uddannelsen	0	17	64	63	68	54	61
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

Note: Tre ud af fem studieledere har svaret *Ikke relevant* til de tre udsagn, de sidste to har enten været uenige eller overvejende uenige i udsagnene, hvorfor sektoren er angivet nul ved hvert udsagn.

midler rykkes over på administration, og at færre midler tilfalder undervisningsomkostningerne, hvilket påvirker kvaliteten:

”Der er konstant et krav om at spare på uddannelsen for at lave mere overskud.”

(Fokusgruppedeltager, erhvervsakademi)

Fokusgruppedeltagerne fra erhvervsakademiuddannelserne beskriver en lang række forhold, som tærer på økonomien og studielederens tid. Herunder er de nye arbejdstidsaftaler som følge af OK13 nye fælles studieordninger, akkreditering og implementering af institutionsledernes strategiske mål blot nogle af de administrative byrder. I afsnit 2.5 er disse administrative byrder yderligere beskrevet.

5.8 Taxametersystemet giver incitament til kvalitetssænkning på universiteterne

---

Blandt fokusgruppedeltagerne fra universitetsuddannelserne mener man, at det faglige niveau 'burde' være lavere som konsekvens af taxametersystemet, end det reelt er, fordi der er incitament til at lade studerende bestå for at opnå STÅ-indtægter. Fokusgruppedeltagerne mener dog, at den faglige stolthed blandt underviserne opvejer de økonomiske incitamenter, hvorfor kvaliteten ikke for alvor er blevet svækket af taxametersystemet.

Flere fokusgruppedeltagere udtrykker dog bekymring for, at særligt de 'tørre' universitetsuddannelser lider under det nuværende taxametersystem. De mener, at en række "tørre" uddannelser på sigt vil forsvinde, hvis der ikke ændres på satserne eller tilføres flere midler til disse uddannelser, fordi det for universitetsledelsen ikke betaler sig at drive disse uddannelser. I kapitel 7 uddybes denne problematik yderligere.

6 De studerendes overgang til arbejdsmarkedet

I dette kapitel beskriver vi de studerendes uddannelsesmobilitet i forbindelse med deres valg af uddannelse. Samtidig er der i kapitlet særskilt fokus på uddannelsernes brug af aftagerpaneler.

Endelig gennemgår vi studieledernes holdning til praktikforløb og deres mulighed for at understøtte de studerendes overgang til arbejdsmarkedet. Dette suppleres med deres generelle betragtninger af kandidatuddannelsernes arbejdsmarkedsrelevans.

6.1 De studerende er ikke tilstrækkeligt mobile, når de vælger uddannelse

Det fremgår af tabel 6.1, at der på tværs af uddannelsestyper er uenighed om, hvorvidt de studerendes ville træffe et studievalg med større vægt på job- og lønmuligheder, såfremt de inden uddannelsesstart bliver bedre oplyst herom. I gennemsnit mener omkring hver tredje studieleder på universitets- og professionsbacheloruddannelserne samt kandidatuddannelserne, at deres valg ville ændre

sig, hvis de var bedre oplyste herom, mens det tilsvarende er 83 pct. af studielederne på de maritime uddannelser.

Samtidig mener omkring hver tredje studieleder fra professionsbachelor-, universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne, at de studerende ikke er mobile, når de vælger uddannelse, mens det er holdningen blandt omkring to ud af tre studieledere fra de maritime uddannelser og erhvervsakademiuddannelserne.

6.2 Brugen af aftagerpaneler og dimittendundersøgelser er af betydning for fagsammensætning og indhold i uddannelserne

Lidt under halvdelen af studielederne på tværs af uddannelsestyper tilkendegiver, at dimittendundersøgelser har haft betydning for uddannelsen i form af konkrete ændringer i fagsammensætningen og/eller fagenes indhold. I sammenhæng hermed har brugen af aftagerpaneler haft betydning for over

TABEL 6.1

Studerendes overgang til arbejdsmarkedet. Procentandel, som enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Kunstnerisk	Maritime	Prof.-høj-skole	Uni-bachelor	Uni-kandidat	Erhvervsakademi	I alt
Studerende vil foretage et studievalg med større vægt på fremtidige beskæftigelses- og lønmuligheder, hvis de er bedre oplyste om disse forhold (jf. lov om gennemsigtighed og åbenhed)	0	83	36	23	41	57	41
Studerende er ikke mobile, når de vælger uddannelse, og vælger derfor ofte en uddannelse, der udbydes i lokalområdet	0	67	51	36	37	64	46
Dimittendundersøgelser har haft betydning for uddannelsen i form af konkrete ændringer i fagsammensætningen og/eller fagenes indhold	40	50	51	42	47	43	46
Aftagerpaneler/uddannelsesudvalg har haft betydning for uddannelsen i form af konkrete ændringer i fagsammensætningen og/eller fagenes indhold	60	33	62	56	67	61	61
N	5	6	121	106	94	69	

Kilde: DAMVAD 2014

halvdelen af studielederne inden for alle uddannelsesstyper set i forhold til uddannelsens fagindhold og -sammensætning. Det er dog med undtagelse af de maritime uddannelser, hvor omkring hver tredje er enig eller overvejende enig heri.

6.3 Praktikforløb på universitetsuddannelserne understøtter overgang til arbejdsmarkedet

Studielederne på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne er særskilt blevet spurgt om, hvor enige eller uenige de er i, at praktikforløb og/eller studieophold i væsentlig grad understøtter de studerendes overgang til arbejdsmarkedet. Af tabel 6.2 fremgår det, at omkring to ud af tre studieledere mener, at praktikforløb understøtter overgangen, mens det tilsvarende er omkring halvdelen af studielederne, der mener, at studieophold understøtter overgangen.

På tværs af de to uddannelsesstyper er det knap 40 pct. af studielederne, som er enige eller overvejende enige i, at akademiske bachelors kompetencer alene er anvendelige på arbejdsmarkedet.

TABEL 6.2
Studerende overgang til arbejdsmarkedet – praktikforløb og studieophold i udlandet. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Uni-bachelor	Uni-kandidat	I alt
Praktikforløb understøtter i væsentlig grad de studerendes overgang til arbejdsmarkedet	69	61	65
Studieophold i udlandet understøtter i væsentlig grad de studerendes overgang til arbejdsmarkedet	51	55	53
Akademiske bachelors kompetencer er i sig selv anvendelige på arbejdsmarkedet	39	35	37
<i>N</i>	<i>106</i>	<i>94</i>	

Kilde: DAMVAD 2014

6.4 Praktikforløb og praksiselementer sikrer uddannelsens praksisnærhed og relevans

Studieledere fra erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne er særskilt blevet bedt om at forholde sig til, hvilken betydning brugen af praktikforløb og praksiselementer har for uddannelsens praksisnærhed og relevans.

Som det fremgår af tabellen nedenfor, er stort alle studieledere enige eller overvejende enige om, at disse to uddannelseselementer er en væsentlig forudsætning.

TABEL 6.3
Praktikforløb og praksiselementer på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet

	Prof.-højskole	Erhvervsakademi	I alt
Obligatoriske praktikforløb er en væsentlig forudsætning for at sikre uddannelsens praksisnærhed og relevans	95	97	96
Obligatoriske praksiselementer (fx casebaseret undervisning og virksomhedsprojekter) er en væsentlig forudsætning for at sikre uddannelsens praksisnærhed og relevans	92	97	94
<i>N</i>	<i>121</i>	<i>69</i>	

Kilde: DAMVAD 2014

6.5 Kandidatuddannelsens fokus som forberedelse til arbejdsmarkedet

61 pct. af studielederne på kandidatuddannelserne er enige eller overvejende enige i, at deres uddannelse primært forbereder de studerende til en karriere på det private arbejdsmarked, mens knap 40 pct. er enige eller overvejende enige i, at primær fokus er på en karriere i det offentlige i øvrigt.

TABEL 6.3

Kandidatuddannelsernes indhold. Procentandel, som er enig eller overvejende enig i udsagnet.

	Uni-kandidat
Kandidatuddannelsen har sit primære fokus på forberedelse til en <u>forskerkarriere</u>	21
Kandidatuddannelsen har sit primære fokus på forberedelse til en <u>karriere i det offentlige i øvrigt</u>	37
Kandidatuddannelsen har sit primære fokus på forberedelse til en <u>karriere på det private arbejdsmarked</u>	61
<i>N</i>	<i>94</i>

Kilde: DAMVAD 2014

7 Studie- og uddannelsesledernes anbefalinger og løsningsforslag

I dette kapitel samler vi op på de væsentlige anbefalinger og løsningsforslag, som studielederne har givet udtryk for i både spørgeskemaundersøgelsen og de gennemførte fokusgruppeinterview. Anbefalingerne baserer sig i høj grad på de åbne besvarelser fra studielederne, hvor en stor gruppe studieledere kom med samme anbefaling. Disse uddybes med informationen fra fokusgrupperne.

Der følger først en række tværgående forslag, hvorefter vi har delt anbefalingerne op efter uddannelsesstype, da forslagene varierer på tværs af typerne.

7.1 Tværgående forslag

Studielederne er i spørgeskemaet blevet bedt om at foreslå eventuelle ændringer af de eksisterende regler, som vil være med til at styrke muligheden for at udbyde uddannelser af høj kvalitet. Det er sjældent, at studielederne har uddybet argumenterne for deres foreslåede ændringer, og ligeledes kommer de sjældent med alternativer til regler, de foreslår afskaffet. En række af deres forslag går på tværs af de forskellige uddannelsesstyper og kan opsummeres i følgende punkter:

- Taxametersystemet møder bred kritik for at sænke kvaliteten, og mange studieledere ønsker en øget brug af input-taxameter, hvor der tildeles midler på baggrund af antal optagne studerende eller større brug af basisbevillinger (med undtagelse af de maritime uddannelser). Argumentet er, at det nuværende taxametersystem sænker kvaliteten, fordi uddannelsesinstitutionerne har større fokus på at få folk igennem uddannelsen for at sikre bevillinger. Derfor foreslår flere studieledere på tværs af uddannelsesstyperne enten at overgå til et mere inputbaseret taxametersystem eller at indføre en større andel af basisbevillinger.

- De høje dokumentationskrav fra Uddannelses- og Forskningsministeriet møder kritik. Her nævnes særligt akkreditering som en administrativ tung opgave. Som tidligere beskrevet oplever en række studieledere, at der er en for høj detaljeringsgrad i kvalitetssikringen, og ligeledes at kravet om skriftlighed er for dominerende. Fra fokusgrupperne udtrykkes bekymring for, at det høje dokumentationskrav sænker uddannelseskvaliteten og udviklingen af uddannelserne. Se afsnit 2.5 for en uddybning af denne kritik.

7.2 Kunstneriske uddannelser

Her følger en kort opsamling på de forslag og hovedpointer, der er fremsat af studieledere på de kunstneriske uddannelser. Det bør dog her understreges, at forslagene baserer sig på få studieledere, hvorfor der er behov for at tage forbehold herfor:

- Afskaffelse af taxametersystemet
- Afskaffelse af grønthøsterbesparelserne
- Afskaffelse af ren præmiering af studentereksamen og bedre mulighed for at anvende optagelsessamtaler. Gælder særligt for arkitektuddannelsen, hvor man i mindre grad end på de øvrige kunstneriske uddannelser gør brug af kvote 2 optag
- Uddannelsesnetværket fungerer godt
- Meritsystemet på tværs af sektoren fungerer godt.

Blandt de kunstneriske uddannelser er der særligt fokus på at ændre optagelsessystemet og finansieringssystemet. Studielederne ønsker en afskaffelse af taxametersystemet, dog uden at specificere, hvilket alternativ de ønsker. Her udtrykker en studieleder bekymring for, at deres uddannelser drives som en 'resultatorienteret forretning'. Samtidig bekymrer

de sig over de årlige nedskæringer inden for sektoren, de såkaldte 'grønthøsterbesparelser'. Fra fokusgrupperne kan vi ligeledes konkludere, at taxametersystemet, og hvad fokusgruppemedtagerne betragtede som underfinansiering, kan føre til et fald i uddannelseskvaliteten. Dette er formentlig årsagen til, at studielederne har markeret, at finansieringssystemet bør omformes. Hvad optagelsessystemet angår, ønsker man øget brug af optagelsessamtaler og mindre brug af karakterer. Dette er netop en af de sektorer, hvor optagelsesprøver er udbredte.

saminernes tilrettelæggelse eller to forskellige uddannelser. Der er behov for yderligere undersøgelse, hvis denne problematik skal uddybes.

7.3 Maritime uddannelser

Her følger ligeledes en kort opsamling på de forslag og hovedpointer, der er fremsat af studieledere på de maritime uddannelser. Det bør dog her understreges, at forslagene baserer sig på få studieledere, hvorfor der også i denne sammenhæng er behov for at tage forbehold herfor:

- Ensartede retningslinjer for reeksamen og hjælpemidler ved eksamen vs. mere fleksible eksamensreglementer (to studieledere ønsker to modsatrettede ændringer indført)
- Studielederne udtrykker opbakning til kontakten til erhvervet
- Studielederne udtrykker opbakning til regler for pædagogiske kurser til underviserne
- Studielederne udtrykker opbakning til frie rammer for studieordningerne.

Blandt studielederne på de maritime uddannelser er det særligt retningslinjerne for eksamen, der fremhæves. Her er der dog uenighed om, hvorvidt man ønsker friere rammer for eksamenstilrettelæggelse eller mere ensartede krav. Disse to holdninger behøver dog ikke at være i modstrid med hinanden, da de potentielt kan omhandle to forskellige dele af ek-

7.4 Erhvervsakademiuddannelser

Blandt studieledere på erhvervsakademiuddannelserne var der en række forslag til ændringer af regelværket, der gik igen. Disse står fremhævet i Tabel 7.1 nedenfor.

Studielederne på erhvervsakademierne nævner særligt bevillingssystemet som problematisk i forhold til at udbyde uddannelser af høj kvalitet. Der

optages relativt flere studerende fra såkaldte uddannelsesfremmede hjem på erhvervsakademierne. Det er selvsamme gruppe, der ofte stopper deres uddannelsesforløb. Med det nuværende bevillingssystem mister uddannelsesinstitutionen midler, hvis ikke de studerende gennemfører. Denne taxametermodel beskriver vi som 'output-taxameteret', og det vil fremover beskrives sådan. Denne gruppe af studerende udgør derfor en underskudsforretning. En yderligere pointe er, at flere studiele-

TABEL 7.1

Love og regler, der ifølge studieledere på erhvervsakademiuddannelserne bør afskaffes, indføres og som fungerer

Bør afskaffes	Bør indføres	Fungerer
Nationale eksamensregler (her ønskes mere frirum)	SU under praktik i stedet for lønnet praktik	Eksterne censorer
Output-taxameteret, hvor midlerne tildeles på baggrund af studiegen-nemførsel og ikke på baggrund af optagne studerende	Minimumskrav til, hvor stor en del af institutionernes midler, der går til undervisning	Specialiseringsretninger på uddannelserne
Kravet om, at studerende skal være et år forsinket, før de kan udskrives	Fleksibilitet i forhold til moduler et bestemt sted i uddannelsen	Eksamensbekendtgørelsen
Dokumentationskrav	Fremmødepligt for studerende	Praktikforløb
Detailstyring af nationale studieordninger	Optagelsessamtaler	Landsnetværkene, der udarbejder nationale studieordninger for erhvervsakademiuddannelserne
Krav til individuel eksamen	Obligatoriske didaktiske forløb for undervisere	
	Kvalitetsvurdering af censorer (mange af dem er erhvervsfolk og ikke fagundervisere)	
	Andet bevillingssystem (fx. mere input-taxameter)	
	Klare rettigheder for professionsbachelorere til at tage en kandidatuddannelse	

Kilde: DAMVAD 2014

dere oplever, at institutionernes midler går fra undervisningen til administration. Dette er uddybet i afsnit 5.7. På grund af denne problemstilling foreslår en række studieledere at indføre minimumskrav til, hvor stor en andel af institutionens midler, der skal tilgå undervisningen.

En anden problemstilling, der er i sammenhæng med ovenstående, er den svage fastholdelse af de studerendes engagement. Her ønsker studielederne sanktionsmuligheder eller andre redskaber, såfremt de studerende ikke deltager i undervisningen. Studielederne angiver, at mange studerende ikke deltager i undervisningen, hvilket demotiverer de øvrige studerende.

En tredje kommentar vedrører eksamensreglerne. Her er det værd at nævne, at der er uenighed om, hvorvidt disse bør afskaffes, eller om de fungerer tilfredsstillende.

7.5 Professionsbacheloruddannelser

Blandt studieledere på professionsbacheloruddannelserne var der en række forslag til ændringer af regelværket, der blev nævnt gentagende gange. Disse står fremhævet i tabellen nedenfor.

Ligesom studielederne fra erhvervsakademiuddannelserne ønsker studielederne fra professionsbacheloruddannelserne, at der indføres fremmødepligt for studerende og en større brug af optagelsessamtaler, hvor blandt andet relevant erhvervs erfaring i højere grad bør anvendes som et relevant kriterium for optag.

Derudover nævner flere studieledere, at afskaffelsen af det nationale censorsekretariat og oprettelsen af et censorkorps ville styrke eksamen. Begrundelsen nævnes ikke.

Samtidig understreger studielederne et behov for at indføre faste krav til minimumstimal for undervisning. Det begrundes ikke hvorfor. Dette står i modsætning til fokusgruppedeltagerne, der udtrykker modstand mod at registrere antallet af undervisningstimer og ikke mener, at der er problemer med studieintensiteten blandt professionsbachelorstuderende. Spørgsmålet om antallet af timer er der altså

TABEL 7.2

Love og regler, der ifølge studieledere på professionsbacheloruddannelserne bør afskaffes, indføres og som fungerer.

Bør afskaffes	Bør indføres	Fungerer
1,08-reglen	Basisbevillinger eller input-taxameter. Derudover ønskes ensartede taxametre.	Kontakt mellem aftagere og uddannelse
Dokumentationskrav (fx i forbindelse med akkreditering)	Optagelsessamtaler	Decentrale studieordninger
Output taxametersystem	Bedre mulighed for at udskrive studerende (ex. stopprøver og praktiske egnethedsevalueringer)	Praktikforløb
Grønthøsterbesparelserne/den lave uddannelsesfinansiering	Uddannelsesforløb for praktikstedernes vejledere	Eksamensbekendtgørelsen
Eksamensforløb efter hvert modul	Et censorkorps	Mulighed for gruppeeksamen
	Erhvervs erfaring som optagelseskriterium	National studieordning
	Krav til at øge antallet af undervisningstimer/minimumstimal	
	Ret for professionsbachelorere til at kunne tag én kandidat (ex. en professionskandidat)	
	Fremmødepligt for studerende	

Kilde: DAMVAD 2014

uenighed om blandt studielederne på professionsbacheloruddannelserne.

Det vil yderligere styrke kvaliteten af uddannelserne, hvis man gennemfører et uddannelsesforløb for praktikstedernes praktikvejledere. Praktikvejlederne er ofte fagfolk med stor praktisk kendskab til deres felt, men er ikke nødvendigvis trænet i at agere vejledere for professionsbachelorstuderende i praktik.

Endelig mener studielederne, at de mange eksaminer efter hvert modul er hæmmende for kvaliteten og indlæringen på uddannelserne. Studielederne bekymrer sig for, at eksamensintensiteten er for høj, så de studerende ikke når at indlære stoffet i dybden, men alene forbereder sig med det formål at bestå eksamen.

7.6 Universitetsuddannelser (bachelor og kandidat)

Flere studieledere på universitetsuddannelserne fremhæver det særligt som et problem, at de ikke har personaleansvar, til trods for at de har et fagligt ansvar for uddannelsen. Det betyder blandt andet,

at studielederne ikke har mulighed for at disponere over uddannelsens underviserressourcer.

Studielederne beskriver også undervisernes nuværende prioritering af forskning over undervisning og uddannelsesledelse. Det er i vores fokusgrupper blevet beskrevet sådan, at studielederposten er en

TABEL 7.3

Love og regler, der ifølge studieledere på universitetsuddannelserne (bachelor og kandidat) bør afskaffes, indføres, og som fungerer.

Bør afskaffes	Bør indføres	Fungerer
Output-taxametersystemet	Studielederes medindflydelse på ansættelser og personaleforhold	Standardmeritaftaler mellem uddannelser
Hurtig reeksamen	Meritering af studieledelse på niveau med forskningsmeritering	Institutionsakkreditering
De ministerielt satte, specifikke adgangskrav	Mulighed for at belønne god undervisning	Censorinstitutionen
Fremdriftsreformen, herunder kritiseres særligt den automatiske tilmelding af studerende til 30 ECTS	Obligatorisk pædagogisk videre- og efteruddannelse	Retskravet
1,08-reglen	Øget basisbevillingsfinansiering	Decentrale studieordninger
Dokumentationskravet (særligt vedr. akkreditering)	Suppleringskurser til bachelorer, der savner kvalifikationer til kandidatuddannelser	Muligheden for gruppeeksamen
	Minimumskrav til undervisning, der også inkluderer vejledning, opgaver og andre undervisningsformer	Studienævnets kompetence
	Øget mulighed for at bruge optagelsesprøver og -samtaler	
	Muligheden for at være tilmeldt deltidsstudie/'virksomhedskandidat' for at kunne møde familiære og jobmæssige behov	
	Friere rammer til at sortere i kandidatoptaget, herunder afskaffelsen af retskravet for universitetsbachelorer	

Kilde: DAMVAD 2014

opgave, man tager på sig og ikke en opgave man nødvendigvis ønsker. Det samme gør sig gældende for nogle undervisningsopgaver. Der savnes derfor meritering af både uddannelsesledelse og undervisning, så disse kommer på niveau med forskningsmeritterne. Man ønsker endvidere værktøjer til at belønne gode undervisere, da der på nuværende tidspunkt er stor prestige i at forske og mindre prestige i at undervise. Særligt problematisk er dette for studielederne, der, ud over deres studielederfunktioner, også forventes at forske og undervise. Studielederne ønsker derfor mulighed for at meriteres for deres uddannelsesledelseserfaringer på linje med forskningsmeritering.

Studielederne fremhæver også studiefremdriftsreformen som problematisk. Særligt peger de på problematikkerne vedrørende kravet om, at de studerende skal følge et fuldt semester. Det betyder ligeledes, at dumpede eksaminer skal tages året efter, samtidig med et fuldt semester. Dette frygter studielederne vil føre til, at studerende ikke fordyber sig tilstrækkeligt i fagene, og at de vælger 'nemmere' fag. Ligeledes frygter de, at flere vil falde fra studierne. Her foreslog flere studieledere således at indføre en mulighed for deltidsstudie for studerende med jobmæssige eller familiære forpligtigelser eller ibrugtagning af forslaget fra Danske Universiteter om at indføre 'virksomhedskandidater'. Se afsnit 4.12 for yderligere om studiefremdriftsreformen.

En yderligere pointe er, at universitetsstudielederne både fremhæver institutionsakkreditering som noget, der bør afskaffes, og som noget, der fungerer. Som det fremgik af afsnit 2.6, afspejler dette sig også i fokusgruppeinterviewene med deltagere fra universitetsuddannelserne. Her påpegede man, at akkrediteringen kan styrke kvaliteten første gang den gennemføres, men senere blive en automatiseret, administrativ byrde. Det kan forklare, hvorfor

studielederne for universitetsuddannelserne både ønsker at afskaffe og beholde akkrediteringen.

Ligeledes ønsker en stor del af studielederne på universitetsuddannelserne at afskaffe de studerendes ret til reeksamen umiddelbart efter deres ordinære eksamen, da studielederne mener, at flere studerende bruger denne mulighed til at udvide deres eksamensperiode.

Endelig ønsker universitetsstudielederne at få lempet de ministerielt fastsatte, specifikke adgangskrav. Det begrundes ikke, og der foreslås ikke alternativer.

8 Metode og dataindsamling

I nærværende kapitel beskriver vi analysens metodiske udgangspunkt, herunder de overvejelser og forbehold, der bør tages i forhold til rapportens konklusioner.

Undersøgelsen baserer sig dels på en spørgeskemaundersøgelse til studieledere på alle landets videregående uddannelser og dels på en fokusgruppe med deltagere fra alle fem videregående uddannelsesstyper.

8.1 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen er udført blandt studieledere på videregående uddannelser i Danmark underlagt Uddannelses- og Forskningsministeriet. Med videregående uddannelser menes de videregående, ordinære uddannelser på erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter (bachelor- og kandidatuddannelser), samt uddannelser på de kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner. Kontaktoplysningerne på respondenterne er tilvejebragt af sekretariatet for Kvalitetsudvalget.

Spørgeskemaet blev udarbejdet i samarbejde med Kvalitetsudvalget. Da første udkast af spørgeskemaet forelå, blev det fremsendt til Kvalitetsudvalget til kommentering. Herefter gennemgik spørgeskemaet en grundig pilottest med fire pilottestere fra følgende fire sektorer; (1) erhvervsakademi, (2) professionsbachelor, (3) universitetsbachelor og (4) kandidatuddannelse.

Pilottesten havde til formål at afgøre om:

- Spørgsmålene var entydige og klare
- Svarkategorier var dækkende og relevante
- Om der var spørgsmål som var irrelevante
- Om alle væsentlige emner blev dækket
- Om spørgeskemaet var bygget logisk op.

Pilottesten og de ændringer, den giver anledning til, blev drøftet med Kvalitetsudvalget. Det endelige spørgeskema fremgår af bilaget i kapitel 9.

Da en del af studielederne på universitetsuddannelserne er studieledere for både bachelor- og kandidatuddannelsen, var det nødvendigt at sortere dobbeltgængere fra inden spørgeskemaets lancering. Der er et større udbud af universitetsbacheloruddannelser end kandidatuddannelser, og der er derfor efterfølgende kontrolleret for, om andelen af studieledere for bacheloruddannelser relativt set er større end antallet af studieledere for kandidatuddannelser. Det har vi gjort for at sikre, at der ikke ville ske en overrepræsentation af studieledere for kandidatuddannelser i spørgeskemaundersøgelsen.

Oprindeligt blev skemaet lanceret til 483 studieledere, men 19 respondenter blev slettet i løbet af svarperioden. Disse er slettet grundet fejlbehæftede mailadresser, at den pågældende respondent er stoppet i sin position eller, at de på anden måde har meldt tilbage, at de ikke var den rigtige person at sende skemaet til. Det giver en endelig population på 464. Af disse besvarede 401 spørgeskemaet svarende til en svarprocent på 86 pct.

Tabel 8.1 viser studielederne fordelt på uddannelsesstyper sammenlignet med de indkomne svar. Som det fremgår af tabellen, er der kun få afvigelser. Fx er studieledere på professionsbacheloruddannelser og erhvervsakademierne marginalt overrepræsenteret i de indkomne svar i forhold til populationen, mens studielederne på bachelor- og kandidatuddannelser er marginalt underrepræsenteret.

Slutteligt skal det bemærkes, at der arbejdes med et meget lille N i besvarelsene fra de kunstneriske og maritime uddannelser, hvorfor resultater her skal

tolkes med forsigtighed. Set i forhold til repræsentativitet er det dog ikke et problem, da der er indkommet svar fra 11 ud af 12 studieledere fra disse to uddannelser.

Samlet set er det vores vurdering, at undersøgelsen kan betragtes som repræsentativ for populationen,

8.2 Fokusgruppeinterview

I forlængelse af spørgeskemaundersøgelsen har DAMVAD gennemført i alt fem fokusgruppeinterview med deltagere fra alle de videregående uddannelser. Fokusgruppeinterviewene er gennemført med en større bredde blandt deltagerne, hvad angår deres ledelsesmæssige niveau, da det har været Kvalitetsudvalgets ønske at inddrage højere ledelsesniveauer i den kvalitative del. Fokusgrupperne er rekrutteret og sammensat af sekretariatet for Kvalitetsudvalget, hvoraf nogle deltagere har været på studielederniveau, mens andre har været på højere ledelsesniveauer.

Fokusgruppeinterviewene er gennemført i uge seks og syv i 2014, og der deltog i alt 20 ledere og studieledere fordelt på alle fem uddannelses typer. Interviewguiden er udviklet og godkendt i samarbejde med sekretariatet for Kvalitetsudvalget. Indholdet er udviklet ud fra interessante resultater fra spørgeskemaundersøgelsen og indeholder følgende temaer:

- Studieledernes organisatoriske rammer
- Studieledernes arbejdsbyrde
- Optag
- Uddannelseskvalitet
- Sammenhæng i uddannelsessystemet
- Styringssystemer
- Studieintensitet
- Studiefremdriftsreformen

TABEL 8.1
Svarprocenter i spørgeskemaet

	Dataudtræk		Population		
	Pct.	Antal	Pct.	Antal	
Kunstneriske institutioner	1,25	5	1,24	6	-
Maritime institutioner	1,5	6	1,24	6	-
Professionshøjskole	30,17	121	28,57	138	-
Universiteter BA	26,43	106	28,78	139	-
Universiteter KA	23,44	94	24,22	117	-
Erhvervsakademi	17,21	69	15,94	77	-
Total	100	401	100	483	464
Samlet svarprocent	86,42				

Kilde: DAMVAD 2014

9 Bilag 1: Spørgeskema til studieledere

Tak, fordi du vil deltage i undersøgelsen.

Bemærk, at vi ønsker at afdække dine opfattelser og holdninger som studie- eller uddannelsesleder. Derfor skal du ikke svare på vegne af din uddannelse eller institution, men med udgangspunkt i din egen holdning.

NB: I det tilfælde, at du er ansvarlig for flere uddannelser, skal du besvare skemaet ud fra den position som studie-/uddannelsesleder, der er nævnt i invitationsmailen, og ikke med udgangspunkt i andre uddannelser.

Deadline for at udfylde spørgeskemaet er torsdag den 6. februar 2014.

Alle dine svar vil blive gemt, selvom du vælger at springe frem og tilbage mellem spørgsmålene.

Klik på "Næste" for at komme videre til undersøgelsen.

1. Notér dit køn

(Angiv kun ét svar)

- Kvinde
- Mand

2. Hvor længe har du været ansat som studie- eller uddannelsesleder på din nuværende uddannelsesinstitution (hvis du er studie- eller uddannelsesleder på flere uddannelser, så noter kun i forhold til den uddannelse, hvor du har været ansat længst)?

(Angiv kun ét svar)

- Mindre end ét år
- 1-2 år
- 3-4 år
- 5-6 år
- 7-8 år

- 9-10 år
- Mere end 10 år
- Husker ikke

3. Hvor længe har du været ansat på din nuværende uddannelsesinstitution, inden du blev ansat som studie- eller uddannelsesleder?

(Angiv kun ét svar)

- Jeg har ikke været ansat på uddannelsesinstitutionen inden, jeg blev ansat som studie-/uddannelsesleder
- Mindre end ét år
- 1-4 år
- 5-8 år
- 9-14 år
- 15-20 år
- Mere end 20 år
- Husker ikke

4. Hvordan er du blevet ansat som studie- eller uddannelsesleder?

(Angiv kun ét svar)

- Jeg har ansøgt om stillingen
- Jeg er blevet udpeget til stillingen

Andet, uddyb gerne

-----

5. Er du uddannet inden for det samme fagområde, som du er studie- eller uddannelsesleder for?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej

6. Hvor enig er du i følgende udsagn om udviklingen i dit job som studie- eller uddannelsesleder?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke
Det er med tiden blevet mere krævede fagligt at være studieleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er med tiden blevet mere krævede tidsmæssigt at være studieleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er med tiden blevet mere krævede administrativt at være studieleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min ledelse udstikker i højere udstrækning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

end tidligere rammerne for mit arbejde som studie-/uddannelsesleder

Ministeriet udstikker i højere udstrækning end tidligere rammerne for mit arbejde som studie-/uddannelsesleder

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Pædagogiske og didaktiske overvejelser indgår i stadig større udstrækning i mit arbejde som studie-/uddannelsesleder

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. Jeg har samlet set tilfredsstillende rammebetingelser og indflydelse til at skabe en uddannelse med høj kvalitet og relevans

(Angiv kun ét svar)

- Meget enig
- Enig
- Hverken eller

- Uenig
- Meget uenig

8. Hvor tilfreds er du med dit job som studie- og uddannelsesleder som helhed, alt taget i betragtning?

(Angiv kun ét svar)

- Meget tilfreds
- Tilfreds
- Hverken tilfreds eller utilfreds
- Mindre tilfreds
- Utilfreds

9. Har der været et øget optag af studerende på din uddannelse over de seneste fem år (det gælder kun den uddannelse, som du er udpeget til at svare ud fra)?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej
- Der har været ca. samme optag hvert år
- Ved ikke

Optag på og adgang til din videregående uddannelse

10. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om optag på din uddannelse?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
Der er i dag tilpas brede rammer for at tilrettelægge optag og adgang hensigtsmæssigt på uddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De specifikke adgangskrav, vi fastsætter på uddannelsen, er relevante og tidsvarende i forhold til at sikre de bedst kvalificerede ansøgere til uddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De studendes karaktergennemsnit er et	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

godt udtryk for deres motivation og evne til at kunne gennemføre uddannelsen

1,08-ordningen medfører, at de mest kvalificerede ansøgere bliver optaget

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

En større brug af adgang- og optagelsesprøver på uddannelsen vil skabe et bedre match mellem uddannelsen og ansøger

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Obligatoriske optagelsessamtaler ifm. optag på uddannelsen vil

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

sikre/sik-
rer, at de
mest kva-
lificerede
stude-
rende op-
tages på
uddannel-
sen

Der opta-
ges gene-
relt for
mange
stude-
rende på
uddannel-
sen

Reglerne
for optag
af stude-
rende
med en
adgangs-
givende
eksamen
fra udlan-
det sikrer
en til-
strække-
lig høj
kvalitet af
ansøgere

De stude-
rendes
adgangs-
forudsæt-
ninger/
indgangs-
niveau,

når de på-
begynder
uddannel-
sen, er
generelt
betragtet
bedre i
dag end
for ti år si-
den

Der er i
dag større
afstand
mellem
den dyg-
tigste og
den sva-
geste stu-
derende
på uddan-
nelsen i
forhold til
for ti år si-
den

11. Hvad oplever du som de væsentligste barrierer for at skabe et bedre match mellem ansøgere og din uddannelse? (Sæt gerne flere kryds)

(Angiv gerne flere svar)

- Uddannelsesmulighederne i Danmark er ikke klart og overskueligt fremstillet på uddannelsesguiden ug.dk
- Ansøgerne mangler information om uddannelsens konkrete indhold
- Ansøgerne mangler information om uddannelsens formål og beskæftigelsesmuligheder
- Ansøgerne har ikke selv opsøgt tilstrækkelig information om uddannelsens indhold inden studiestart
- Der er for få ansøgere, der benytter sig af brobygningstilbud såsom studiepraktik for at prøve uddannelsen af
- Der er ikke et tilstrækkeligt samarbejde med ungdomsuddannelserne med henblik på brobygning

- Vi benytter ikke tilstrækkeligt forskelligartede optagelsesformer på uddannelsen
- Vi benytter ikke optagelsessamtaler i vurderingen af ansøgernes motivation på uddannelsen
- Jeg oplever ikke nogen barrierer i forhold til at skabe et bedre match mellem ansøger og uddannelsen

Andet, uddyb gerne

-----

12. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om optag på din kandidatuddannelse?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Der er i dag tilpas brede rammer for at tilrettelægge optag og adgang hensigtsmæssigt på uddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
En større brug af adgang- og optagelsesprøver på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

uddannel-
sen vil
skabe et
bedre
match
mellem
uddannel-
sen og
ansøger

Hvis det
nuvæ-
rende
retskrav
for uni-
versitets-
bachelo-
rer revi-
deres/
fjernes,
vil der
blive op-
taget
mere eg-
nede og
motive-
rede stu-
derende
på kandi-
datud-
dannelsen

Indførelse
af faste
karakter-
krav for
optag på
en kandi-
datud-
dannelse
vil hæve

uddannelsens kvalitet

Professionsbachelorer har tilstrækkelige videreuddannelsesmuligheder i efter-/videreuddannelsesystemet (fx diplom- og masteruddannelser)

Professionsbachelorer har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse, der ikke specifikt er rettet

mod pro-
fessions-
bachelo-
rer

13. Hvilke forhold mener du vil være med til at sikre, at professionsbachelorer har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse? (Sæt gerne flere kryds)

(Angiv gerne flere svar)

- Øget anvendelse af suppleringskurser forud for optagelse på kandidatuddannelsen
- Opdeling af studerende i særlige introduktionsforløb for professionsbachelorer på kandidatuddannelsen (fx et særligt tilrettelagt 1. semester)
- Introducerende fag på kandidatuddannelsen, som alle professionsbachelorer skal følge
- Øget fokus på den pædagogiske tilrettelæggelse af undervisningen på kandidatuddannelsen
- En højere grad af 'akademisk træning' på professionsbacheloruddannelserne fx. i form af mere videnskabsteoretisk undervisning og mere forskningslitteratur
- Flere samarbejdsaftaler med professionshøjskolerne om uddannelsesspor fra en professionsbachelor- til en kandidatuddannelse

Andet, uddyb gerne

Kvalitet i de videregående uddannelser

14. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din uddannelses kvalitet?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Akkrediteringssystemet har haft en positiv betydning for kvaliteten af uddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uddannelsen har et tilstrækkeligt højt fagligt miljø til at sikre uddannelseskvaliteten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uddannelsens faglige miljø har en tilstrækkelig bredde til at sikre uddannelsens kvalitet og relevans	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi gør i dag til-	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

strækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt fysisk studiemiljø for de studerende

Vi gør i dag tilstrækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt fagligt studiemiljø for de studerende

Vi gør i dag tilstrækkeligt på uddannelsen for at sikre et godt socialt studiemiljø for de studerende

Uddannelsen har et tilstrækkeligt varieret

ret valg-
fagsud-
bud

Uddan-
nelsen
har til-
strække-
lige speci-
alise-
ringsret-
ninger for
de stude-
rende

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

15. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelses indhold?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
Nationale studieordninger sikrer en ensartet høj kvalitet af uddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nationale studieordninger sikrer uddannelsens relevans	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nationale uddannelsesbe-	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

kendtgø-
relser
lægger
ikke hin-
dringer i
vejen for,
at vi kan
tilpasse
uddannel-
sen efter
de lokale
og regio-
nale be-
hov

Obligato-
riske
praktik-
forløb er
en væ-
sentlig
forudsæt-
ning for at
sikre ud-
dannel-
sens
praksis-
nærhed
og rele-
vans

Obligato-
riske
praksis-
elementer
(fx case-
baseret
undervis-
ning og
virksom-
hedspro-
jekter) er

en væsentlig forudsætning for at sikre uddannelsens praksisnærhed og relevans

16. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om merit og studieintensitet?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke relevant
De studerendes muligheder for at tage fag på andre videregående uddannelser eller uddannelsesinstitutioner og få dem indmeriteret i uddannelsen er gode i dag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På min uddannelse er vi restriktive	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

i forhold til at give merit, fordi det er administrativt besværligt

På min uddannelse er vi restriktive i forhold til at give merit, fordi det udvander uddannelsens kvalitet

Et krav om standardmerit, forstået som gensidig anerkendelse af sammenlignelige uddannelseselementer på tværs af beslægtede videregående uddannelser, vil styrke

fleksibiliteten for den enkelte studerende og skabe bedre sammenhæng

En passende studieintensitet indebærer, at de studerende i gennemsnit arbejder fuld tid (37 timer om ugen) med studiet i løbet af semestret

Der er i dag er en passende studieintensitet på uddannelsen

Uddannelsen er tilrettelagt, så meget

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

motive-
rede stu-
derende
har mu-
lighed for
at gen-
nemføre
uddannel-
sen hurti-
gere end
den nor-
merede
studietid

Undervis-
ningen
skal tilret-
telægges,
så der i
løbet af
semestret
stilles
fortlø-
bende
krav til de
studerendes aktive
deltagelse
med pas-
sende
feedback-
mekanis-
mer (fx
øvelser,
test og
studen-
teroplæg)

**17. Hvilke forhold kunne være med til at sikre en mere passende studieintensitet på uddannelsen?
(Sæt gerne flere kryds)**

(Angiv gerne flere svar)

- De studerende skal gøre mere ud af deres undervisningsforberedelse
- De studerende skal læse det obligatoriske pensum mere grundigt
- De studerende skal læse mere relevant litteratur ud over det obligatoriske pensum
- De studerende skal i højere grad indgå i forpligtigende faglige fællesskaber i uddannelsen (læsegrupper mv.)
- De studerende skal deltage mere aktivt i undervisningen
- Underviserne skal levere en mere motiverende undervisning og vejledning til de studerende
- Underviserne skal kræve mere af de studerende i forhold til deres deltagelse i undervisningen
- Der skal i studieordningen indføres klarere regler for de studerendes studieaktivitet med sanktionsmuligheder (fx fremmødepligt til undervisning og antallet af obligatoriske skriftlige opgaver)
- Der bør fra ministeriel side indføres regler for omfanget af studieaktivitet (fx minimumskrav for antal undervisningslektioner)
- Jeg mener, at der er en passende studieintensitet på uddannelsen i dag

Andet, uddyb gerne

-----

18. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din kandidatuddannelses indhold

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Kandidatuddannelsen har sit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

primære
fokus på
forbere-
delse til
en for-
skerkarri-
ere

Kandidat-
uddannel-
sen har sit
primære
fokus på
forbere-
delse til
en karri-
ere i det
offentlige
i øvrigt

Kandidat-
uddannel-
sen har sit
primære
fokus på
forbere-
delse til
en karri-
ere på det
private
arbejds-
marked

Karakterer/eksamen

19. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om karakterskalaen, eksamen og censorsystemet

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
7-trins- skalaen fungerer generelt godt til evalue- ring af de studerendes præ- stationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7-trins- skalaen styrker uddannel- sens in- ternatio- nale an- vendelig- hed for de stude- rende og uddannel- sesinsti- tutionen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De nuvæ- rende ek- samens- regler er tilstræk- keligt fleksible i forhold til uddannel- sens be- hov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De nuvæ- rende ek-	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

samens-
regler gi-
ver en ef-
fektiv test
af de stu-
derendes
faglige ni-
veau

De nuvæ-
rende
regler for
reksa-
men giver
admini-
strative
udfordrin-
ger

Vi anven-
der på ud-
dannelsen
en stor
variation
af eksa-
mensfor-
mer

Vi tager i
højere
grad kva-
litets-
mæssige
end øko-
nomiske
hensyn,
når vi til-
rettelæg-
ger eksa-
mensfor-
merne på
uddannel-
sen

Det nuværende censorystem sikrer en kontinuerlig, ensartet kvalitet i uddannelsen i henhold til læringsmålene for uddannelsen

En del af de økonomiske midler, som i dag bruges til censorordningen, kunne hæve uddannelsens kvalitet ved i stedet at blive anvendt på uddannelsesaktiviteter (fx mere undervisning)

En offentliggørelse af de eksterne censorrapporter vil understøtte kvalitet og udvikling af uddannelsen

Jeg har kendskab til, at nogle studerende har bestået en eksamen, selvom de ikke havde det faglige niveau til at bestå

20. Hvilke hensyn mener du ligger bag, at de studerende, som burde være dumpet, alligevel bestod? (Sæt gerne flere kryds)

(Angiv gerne flere svar)

- Der var et pres fra ledelsen
- Af hensyn til institutionens økonomi
- Af hensyn til afdelingens økonomi
- Det var en vurdering af den studerendes situation (fx sociale forhold)
- Censor ønskede, at den studerende skulle bestå

Andet, uddyb gerne

De studerendes overgang til arbejdsmarkedet

21. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om de studerendes overgang til arbejdsmarkedet?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken eller	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke relevant
Studerende vil foretage et studievalg med større vægt på fremtidige beskæftigelses- og lønmuligheder, hvis de er bedre oplyste om disse forhold (jf.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

lov om gennemsigthed og åbenhed)

Studerende er ikke mobile, når de vælger uddannelse, og vælger derfor ofte en uddannelse, der udbydes i lokalområdet

Dimittundersøgelser har haft betydning for uddannelsen i form af konkrete ændringer i fagsammensætningen og/eller fagernes indhold

Aftagerpane-
ler/ud-
dannel-
sesudvalg
har haft
betydning
for ud-
dannelsen
i form af
konkrete
ændrin-
ger i fag-
sammen-
sætning-
en og/el-
ler fage-
nes ind-
hold

22. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om de studerendes overgang til arbejdsmarkedet?
(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
Stude- rende vil foretage et studie- valg med større vægt på fremtidige beskæfti- gelses- og lønmulig- heder, hvis de er	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

bedre oplyste om disse forhold (jf. lov om gennemsigtighed og åbenhed)

Studerende er ikke mobile, når de vælger uddannelse, og vælger derfor ofte en uddannelse, der udbydes i lokalområdet

Dimitterundersøgelser har haft betydning for uddannelsen i form af konkrete ændringer i fagsammensætningen og/el-

ler fage-
nes ind-
hold

Aftager-
pane-
ler/ud-
dannel-
sesudvalg
har haft
betydning
for ud-
dannelsen
i form af
konkrete
ændrin-
ger i fag-
sammen-
sætnin-
gen og/el-
ler fage-
nes ind-
hold

Praktik-
forløb un-
derstøtter
i væsent-
lig grad
de stude-
rendes
overgang
til ar-
bejds-
markedet

Studieop-
hold i ud-
landet un-
derstøtter
i væsent-
lig grad

de studerendes overgang til arbejdsmarkedet

Akademiske bachelorskompetencer er i sig selv anvendelige på arbejdsmarkedet

Styring/udbud og incitamenter

23. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om taxametertakst?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

Enig

Overvej.
enig

Hverken
eller

Overvej.
uenig

Uenig

Ved ikke

Ikke relevant

Der er god sammenhæng mellem taxametertaksten og behovet for ressourcer for at skabe en

god ud-
dannelse

Der er en
god sam-
menhæng
mellem
taxame-
tertak-
sten og
ressour-
cetildelin-
gen til ud-
dannelsen

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Effektiv
STÅ-pro-
duktion
indgår
som en af
flere
overvejel-
ser, når
jeg tilret-
telægger
uddannel-
sen

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Jeg har
gode mu-
ligheder
for at på-
virke til-
rettelæg-
gelsen af
uddannel-
sen

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Undervisere og fagligt miljø

24. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om underviserne på din uddannelse?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
Undervi- sernes pædago- giske og didaktiske kvalifika- tioner på- virker i høj grad uddannel- sens kva- litet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har tilstræk- keligt le- delses- mæssigt frirum til at sende undervi- sere på videreud- dannelse med hen- blik på at opkvalifi- cere de- res pæda- gogiske og didak- tiske kva- lifikatio- ner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Jeg har tilstrækkelig indflydelse på, hvilke undervisere der rekrutteres og ansættes på uddannelsen

Ledelsen lægger tilstrækkelig vægt på gode undervisningskompetencer ved ansættelser og forfremmelser og belønner den særligt gode undervisning

Jeg har tilstrækkeligt ledelsesmæssigt frirum til at kunne belønne

de gode
undervi-
sere på
uddannel-
sen

25. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om underviserne på kandidatuddannelsen?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Enig	Overvej. enig	Hverken el- ler	Overvej. uenig	Uenig	Ved ikke	Ikke rele- vant
Der er blandt underviserne større interesse for at undervise på kandidatuddannelsen end på bacheloruuddannelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Der er blandt underviserne større prestige forbundet med at undervise på kandidatuddannelsen end på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

bachelor-
uddannel-
sen

Afslutning

26. Hvilke ændringer forventer du, at studiefremdriftsreformen vil medføre på uddannelsen? (Sæt gerne flere kryds)

(Angiv gerne flere svar)

- Større frafald
- Højere studieintensitet
- Mere aktive studerende
- Bedre studiemiljø
- Større fokus på eksamen end pensum
- Færre modne studerende med børn
- Brug af flere administrative ressourcer

Andet, uddyb gerne

-----

27. I hvilken grad forventer du, at studiefremdriftsreformen vil påvirke dit nuværende arbejde med at tilrettelægge uddannelsen?

(Angiv kun ét svar)

- I meget høj grad
- I høj grad
- I nogen grad
- I mindre grad
- Slet ikke
- Ved ikke/ikke relevant

Beskriv de regler eller administrative forhold, du ønsker ændret, som kan være med til at sikre højere kvalitet i uddannelsen fremadrettet

28. 2-3 regler eller forhold, der bør afskaffes/ændres

-----

29. 2-3 regler eller forhold, der bør indføres

-----

30. 2-3 regler eller forhold, der på nuværende tidspunkt fungerer godt

-----

Tak for din deltagelse

10 Bilag 2: Interviewguide til fokusgruppeinterview

Tema 1: De organisatoriske rammer for studieledernes arbejde

- Hvordan er organisationen omkring studielederen i dag? Hvad fungerer godt/mindre godt? Og hvordan er det gode samarbejde mellem studieleder, studienævn, (instituttleder) og dekanat/ledelse organiseret?
- Hvorvidt oplever I/studielederne at have tilstrækkeligt ledelsesmæssigt frirum i forhold til rekruttering og ansættelse af medarbejdere/undervisere på uddannelsen?
  - *Hvis ja, hvordan fungerer det i praksis? Og hvor meget dialog foregår der mellem studielederen og ledelsen?*
  - *Hvis nej, er det jeres indtryk, at ledelsen/I på jeres uddannelsesinstitution i højere grad end tidligere udstikker rammerne for jeres/deres arbejde?*
- Et flertal af landets studie- og uddannelsesledere vurderer, at ledelsen og Uddannelses- og Forskningsministeriet i højere grad end tidligere udstikker rammerne for deres arbejde. [vis graf]
  - *Hvilke konsekvenser har denne ændring for uddannelsernes kvalitet?*
  - *Hvilke konsekvenser har denne tendens for underviserens og de studerendes deltagelse i udviklingen af uddannelserne?*
  - *Er der behov for ændringer af denne tendens? Hvis ja, hvilke ændringer bør gennemføres?*

Tema 2: Studieledernes arbejdsbyrde

- Hvorvidt er det blevet vanskeligere for jer/studielederne at skabe sammenhæng mellem de faglige og administrative opgaver? Hvis ja, hvorfor?
  - *Hvilke konsekvenser kan dette have for studierne kvalitet?*
  - *Giver denne tendens behov for lovgivningsmæssige eller ressourcemæssige ændringer til studienævnet og studielederen/uddannelseslederen?*

De nationale rammer for erhvervsakademier og professionsbacheloruddannelser [stilles kun til PBA og EA-grupperne]

- Et flertal af jer/studie- og uddannelsesledere på professionsbacheloruddannelser og erhvervsakademier er enige i følgende påstande (vises på slide).
  - *Er I enige i disse påstande? Hvorfor/hvorfor ikke?*
  - *Hvordan kan man forsøge at imødekomme nogle af disse tendenser/udfordringer?*

Tema 3: Optag

- I kan se en række påstande her, som deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen er blevet præsenteret for.
  - *Er I enige i disse påstande? Hvorfor/hvorfor ikke?*
  - *Hvordan kan man forsøge at imødekomme nogle af disse tendenser/udfordringer?*

- Opsummerende, hvad oplever I så som de største udfordringer forbundet med optag af studerende på de videregående uddannelser i dag?
  - *Hvis I kunne ændre noget på optagelsesprocedurerne, som de ser ud i dag, hvad ville I ændre?*
  - *Hvilke alternative optagelsesmetoder finder I mere hensigtsmæssige?*
- Hvilke ændringer/forhold kan være med til at sikre et bedre match mellem ansøger og uddannelse?

[Alene til universitetsgruppen]

- I/et flertal af studielederne vurderer, at en afskaffelse af retskravet om optag på kandidatuddannelsen ikke vil sikre, at de mest egnede studerende optages på kandidatuddannelsen.
  - *Hvorvidt er I enige i denne vurdering?*
  - *Hvis I er enige, hvorvidt mener I, at det er en løsning at justere retskravet for øget frihed til at optage de bedst egnede og bedst motiverede på konkurrencevilkår? Og i givet fald, hvad skulle denne justering indebære?*
- Omvendt viser spørgeskemaundersøgelsen, at 39 % af studielederne mener, at faste karakterkrav for optag på kandidatuddannelsen vil hæve kvaliteten
  - *Hvis I er enige heri, hvorvidt mener I så, at det står i modsætning til ikke at ville afskaffe retskravet?*

Tema 4: Kvalitet og fagligt niveau

- Hvorvidt oplever I, at studerende med baggrund fra forskellige ungdomsuddannelser har forskellige forudsætninger for at gennemføre en videregående uddannelse?
  - *Hvilke konsekvenser har det for deres studieforløb?*
  - *Hvilke konsekvenser har det for uddannelserne?*
- 23 % af studielederne svarer, at de i nogen eller i høj grad er enige i, at studerende har bestået eksaminer, som de ikke havde det faglige niveau til at bestå. Samtidig mener 51 % af studielederne, at der i dag er større forskel mellem den svageste og den dygtigste studerende.
  - *Hvorvidt er I enige heri?*
- Hvorvidt oplever I, at det faglige niveau er under pres – fx på grund af en mere divers studenterguppe, højere optag, økonomiske incitament?
  - *Hvorvidt er/har de danske uddannelsesinstitutioner været gearret til at undervise en langt mere divers studentermasse?*

Tema 5: Et sammenhængende uddannelsessystem

- Hvad vurderer I er den største udfordring i dag i forhold til at sikre et mere sammenhængende uddannelsessystem? (merit, overgange for studerende mv.)
- Hvad mener I er fordele og evt. udfordringer ved en større brug af standardmerit på de videregående uddannelser i dag?

- **[Alene til universitetsgruppen]** Omkring halvdelen af jer/studielederne (49 %) mener ikke, at professionsbachelorerne har de nødvendige faglige forudsætning for optag på en kandidat.
  - *Er I enige i det?*
- **[Alene til universitetsgruppen samt professionshøjskoler]** Hvilke forhold mener I vil være med til at sikre, at professionsbachelor har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse?
  - *Fx introduktionsforløb, suppleringskurser, introducerende fag, akademisk træning på professionsbacheloruddannelserne, flere samarbejdsaftaler?*

Tema 6: Incitament og styringssystemer

- Et flertal af jer/studielederne har i spørgeskemaundersøgelsen svaret, at de planlægger undervisningen for at sikre en effektiv STÅ-produktion. Ligeledes mener omtrent halvdelen ikke, at taxametersystemets takster står mål med udgifterne til undervisningen.
  - *Hvilke konsekvenser vurderer I, at denne situation har for kvaliteten i uddannelserne?*
  - *Hvordan kan man forsøge at imødekomme nogle af denne konsekvens?*

Tema 7: Studieintensitet

- Her følger en række påstande angående de studerendes studieintensitet. [vis slide].
  - *Hvorvidt er I enige i disse påstande?*
  - *Hvordan kan man forsøge at imødekomme nogle af disse tendenser/udfordringer?*
- **[Alene til universitetsgruppen]** Hvordan tror I, at studiefremdriftsreformen vil påvirke de studerende og uddannelserne?
  - *Hvilken konsekvens har det for uddannelsernes kvalitet?*

DAMAD

Sørkedalsveien 10A
N-0369 Oslo

Frederik Langes Gate 20
N-9008 Tromsø

Badstuestræde 20
DK-1209 Copenhagen K

Udvalg for Kvalitet og Relevans
i de Videregående Uddannelser